

De Landeigenaar

IN VLAANDEREN

Driemaandelijks ledenblad van Landelijk Vlaanderen
juni / juli / augustus 2017

Word **NU** lid van
Landelijk Vlaanderen!
WWW.LANDELIJK.VLAANDEREN

DOSSIER

- Landelijk Vlaanderen is 15 geworden!
- Landbouwinnovatie op zoek naar echte duurzaamheid
- Maak uw eigen zonneboiler

Landelijk Vlaanderen

15
JAAR

ACCU OPLOSSINGEN

BENZINE PRESTATIES

VRAAG
VANDAAG
NOG EEN
ACCU DEMO
AAN

De Husqvarna Professionele Accu Serie bieden de prestaties van benzine-motoren, maar dan zonder de rook en het lawaai en met vrijwel geen trillingen. Ze zijn comfortabel in gebruik en kostenbesparend. Het opladen van de accu kost slechts een fractie van de prijs van een volle tank brandstof. Daarom verdienen onze accu's zich sneller terug dan u zou denken. En daarna maakt u elke keer winst bij het opladen.

Nieuwsgierig? Vraag vandaag nog een accu demo aan – husqvarna.com/be-nl/demo

Inhoud juni / juli / augustus 2017

- Blz. 05 Woord van de voorzitter
- Blz. 06 Uit de Wetstraat
- Blz. 08 De boekhouding van ANB en natuurverenigingen
- Blz. 10 Forum for the Future of Agriculture, 2017
- Blz. 13 Landgoed in de kijker
- Blz. 16 SOS bestuivers
- Blz. 20 Soort in de kijker
- Blz. 23 15 jaar jubileum Landelijk Vlaanderen
- Blz. 28 Maak uw eigen zonneboiler
- Blz. 30 Publi-artikel: Vlaams onteigeningsdecreet
- Blz. 32 Het belang van bosonderzoek
- Blz. 36 Natura 2000 Actie Plan
- Blz. 40 Nieuwsflash
- Blz. 42 Word lid

Landelijk Vlaanderen vzw en de Koepel der Bosgroepen vzw zijn stichtend lid van Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos vzw

Colofon

De Landeigenaar in Vlaanderen is een uitgave van Landelijk Vlaanderen vzw
Trierstraat 67 - 1040 Brussel - Tel. 02 217 27 40
info@landelijk.vlaanderen - www.landelijk.vlaanderen

Hoofdredacteur en verantwoordelijke uitgever:
Jurgen Tack, jurgen.tack@landelijk.vlaanderen
Realisatie en eindredactie: Valérie Vandenabeele
redactie@landelijk.vlaanderen

Vormgeving: Gert Bogaerts

Advertenties: redactie@landelijk.vlaanderen

© Landelijk Vlaanderen vzw

 www.facebook.com/landelijkvlaanderen

 twitter.com/LandelijkVla

Samen natuurlijk !

Landmax creëert een landschap, samen met u zodat u volop kan genieten van uw landgoed. We bestuderen de situatie van uw eigendom. Waar realiseren we **opbrengsten**? Hoe kunnen we de **jacht verbeteren**? Waar creëren we **extra natuur**? Welk landschap heeft u voor ogen? Welke **erfgoedwaarden** zijn aanwezig? Om enkele voorbeelden te noemen. Met al deze info gaan we aan de slag. We maken een **langetermijnplan** op waarbij we rekening houden met **uw doelstellingen**.

Onze ambitie is steeds om het landschap **weerbaar** te maken.

De **biodiversiteit** die hierdoor ontstaat krijgt u er als toemaatje bij.

De Landmax kernwaarden:

1. Studiebureau voor de natuur met een **realistisch inzicht**.
2. Adviesbureau als **manager van het dagelijks beheer** in opdracht van de eigenaar.
3. Vertrouwen tussen eigenaar en beheerder vergroten door **meetbare resultaten en controle**.
4. Streven naar **biodiversiteit** geeft de grootste garantie op het behoud van de natuurlijke, maatschappelijk en economische waarde van je eigendom.
5. **Communicatie en dialoog** als belangrijkste tool om projecten succesvol te implementeren.

Samen verhogen we het rendement en de beeldkwaliteit van uw landgoed.

Contacteer Raf Kempen via raf.kempen@landmax.be of + 32 493 61 88 69.

Contacteer Sander Jansens via sander.jansens@landmax.be of + 32 475 91 45 88.

Ontdek meer op
www.landmax.be

Voorwoord

Christophe Lenaerts, voorzitter

Woord van de voorzitter

Beste lezers,

15 jaar. De tijd vliegt voorbij. De taken die we bij Landelijk Vlaanderen hebben, zijn er echter niet minder op geworden. Dagelijks blijven we ons inzetten voor u, landeigenaar en beheerder. En dit met een zeer professioneel team die er ten volle voor gaat. Dank voor uw vertrouwen en steun.

Onze algemene ledenvergadering zit er weer op. Ook dit jaar mogen we zowel het programma als de opkomst een succes noemen. Ik wil alle leden en sympathisanten danken voor hun aanwezigheid. Voor ons is het altijd een zeer leuk moment om beheerders en eigenaars te kunnen spreken over hun bekommernissen.

Wat me opvalt is het onzekere gevoel over een aantal lopende dossiers dat bij velen leeft en waarvan ook enkele met 'de juiste waarheid' in de pers zijn behandeld. Zoals een ondertussen beruchte president zou zeggen: "#fakenews". Jurgen Tack geeft in zijn stuk 'Uit de Wetstraat' uitgebreid onze opinie over enkele van deze dossiers zoals de uitval van minister Schauvliege over het bosbeleid van Natuurpunt, de langverwachte en intussen alweer verdwenen 'boskaart' (Meest Kwetsbare Waardevolle Bossen in Vlaanderen) en het 'Witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen'. Geen tijd om stil te zitten dus! Onze mensen werken overuren om iedereen te woord te staan en de soms netelige dossiers op te volgen.

De realiteit onder ogen zien is niet gemakkelijk voor alle verkozenen. De drang naar stemmen maakt soms dat men wat met de wind moet mee laveren. Minister Schauvliege heeft met haar uitspraak in Knack van 9 mei jl. enkele wenkbrouwen doen fronsen. Ook de mijne. Als ik het interview lees, dan lees ik, of versta ik, niet hetzelfde als wat in de media doorgesluisd is. De media spelen graag in op wat mensen willen horen, zien

of lezen. Daarom gebruiken ze graag sleutelwoorden die de aandacht moeten trekken, en die soms een totaal ander beeld schetsen dan wat er uiteindelijk bedoeld is.

Het interview is geschreven door Dirk Draulans, volgens Wikipedia een Belgisch bioloog, journalist en schrijver. Na Wouter Deprez de tweede BV en mediaman die #fakenews brengt naar het grote publiek met hun eigen visie van de 'natuur'. Enkele voorbeelden van zijn stellingen waar ik het moeilijk mee heb:

"Een landbouwlandschap is toch geen natuur? Onze akker- en weidevogels zitten bijna uitsluitend in natuurgebieden."

"Volgens Natuurpunt beschermt u niet de toplaag, maar de subtop van de zonevreemde bossen."

"Dat is wel om er mooie natuur voor in de plaats te krijgen, niet om er een fabriek op te zetten."

Als ik dit lees, is het geen interview maar een opniestuk dat duidelijk gekleurd is en waarin de minister kop van jut moet zijn. Ook wij hebben soms vragen bij nieuwe decreten of uitvoeringsbesluiten. Maar één ding is zeker, als er een akkoord is tussen de middenveldorganisaties, gaan we niet slinks achter de schermen BV's gebruiken om die akkoorden te bekritisieren. We doen dit openlijk en op het opportune moment: tijdens de onderhandelingen.

Betreffende het bosbeleid willen terreineigenaars zeker helpen om meer bos te planten, maar het huidig beleid is enkel gericht naar het subsidiëren van aankopen van gronden voor te bebossen. Onze mensen wensen veel meer de subsidies te richten naar het compenseren van de kosten voor het bebossen van terreinen die al in eigendom zijn. Dit is trouwens eenvoudiger, goedkoper, effectiever en voor hetzelfde doel, maar de vaststelling is dat deze concrete actie ondanks het pleidooi van de natuurverenigingen voor meer bos geen steun krijgt van diezelfde mensen.

We doen ook een warme oproep aan de minister om op korte termijn de pachtwetherziening verder te zetten. Dagelijks krijgen we hier vragen over. Zowel van landbouwers als van eigenaars die willen weten hoe het gaat evolueren. Kunnen ze met een gerust hart nog gronden in pacht geven of niet? Zijn er alternatieven? Hoe weet ik wie mijn landbouwgrond bewerkt? Hoe krijg ik een pensioenboer weg en kan ik de grond vrijmaken voor een jongere generatie?

Ook vragen we weer met aandrang dat zowel de overheid, als de landbouwsector de derde en belangrijkste partij: de eigenaars, niet vergeet in haar onderhandelingen. Soms wordt nog teveel aan bipolaire onderhandelingen gedaan, maar laat ons ook eerlijk zijn, het is wel al veel beter dan enkele jaren geleden. Als we nu ook de andere middenveldorganisaties zover krijgen, is dat enkel ten voordele van het Vlaamse platteland, met daarin de ecologische aspecten, de economische aspecten en de genotswaarden van éénieder.

Ik wens u bij het begin van deze zomerperiode alvast veel plezier en rust toe in onze mooie natuur, bossen en landerijen.

Christophe Lenaerts
voorzitter

UIT DE WETSTRAAT

Auteur: Jurgen Tack, algemeen directeur Landelijk Vlaanderen & Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos

Uit de Wetstraat

Tussen het schrijven van deze rubriek en het bij u thuis in de bus vallen van 'De Landeigenaar' ligt meer dan een maand. Wat het meest recente nieuws is op het ogenblik dat ik aan schrijven ben vaak achterhaald wanneer u het leest. Dat kan je vakkundig wegwerken door de topics waar je op in gaat te kiezen binnen langer lopende processen. Zo zie je als lezer niet meteen dat het nieuws al enkele weken oud is. Op deze regel ga ik deze keer toch eens zondigen.

Voor me ligt immers het interview met Knack waarin Vlaams minister van Leefmilieu Joke Schauvliege frontaal in de aanval gaat op Natuurpunt. Deze laatste verwijt de minister een gebrek aan bosbeleid. De minister is de kritiek op haar plannen beu en stelt dat Natuurpunt eerst zelf moet stoppen met het kappen van bossen.

Nu hoeven we niet per sé voor- of tegenstander te zijn van het beleid dat de minister voert om toch enige sympathie te tonen voor haar uitspraken. Allemaal, en dan spreek ik zeker in naam van de vele kleine en grote boscijdegenen in Vlaanderen, willen we meer bos. Waarom zien we dan de bosoppervlakte niet spectaculair stijgen? Omdat het boscijdegenen en bosbeheerders in Vlaanderen niet steeds makkelijk wordt gemaakt. Onze vrijheden als boscijdegenen worden systematisch ingeperkt en de administratie die samen gaat met bosbezit en bosbeheer gaat dan weer de hoogte in. We hebben als bosbeheerder niet langer de vrijheid om de boom te kappen die we willen, om de boom aan te planten die we willen, om het beheer te voeren dat we willen of om de toegangsvoorwaarden tot ons bos zelf te bepalen. Planten we onze populier op landbouwgrond, dan krijgen we al snel het stempel mee om louter aan economische bosbouw te doen. Maar even later blijkt ons populierenbos toch aan te sluiten op een waardevol boscomplex en krijgt het een beschermingsstatus waardoor de landbouwgrond van weleer nooit meer landbouwgrond zal zijn en waardoor

een populierenbos plots een belangrijke ecologische waarde krijgt. Vele duizenden boscijdegenen in Vlaanderen hebben nieuwe regelgeving, nieuwe beperkingen en bijkomende administratie aanvaard uit liefde voor hun bos. Maar wie vandaag in bos wil investeren (economisch of ecologisch), denkt wel twee keer na.

Wanneer dan blijkt dat op het terrein een grote natuur-NGO gronden opkoopt met overheidssubsidie waardoor grondprijzen voor particuliere liefhebbers systematisch de hoogte worden ingejaagd en wanneer de spelregels voor bosbeheerders in Vlaanderen voor diezelfde NGO niet gelden, dan ontstaat er wrevel. En dan heb ik het niet over de minister. Want hoe nobel de bedoeling ook is en hoezeer we allemaal graag bijdragen aan meer en betere natuur in Vlaanderen, het eenzijdig ophangen van een beeld dat de ene beheerder daar zoveel beter in is dan de ander is onterecht. Ik ken private beheerders die, ook vanuit een ecologische visie, niet te overtreffen zijn in hun aanpak en ik ken natuurreservaten waar een beheer wordt gevoerd dat de wenkbrauwen doet fronsen. Geen van beide vaststellingen kan of mag leiden tot een veralgemening. Maar de openheid om naar goed bosbeheer te (willen) kijken, moet van alle betrokken partijen in Vlaanderen komen. Pas wanneer dat wederzijds respect aanwezig is, zal de bosoppervlakte in Vlaanderen gevoelig kunnen stijgen.

Wanneer Natuurpunt aan de ene kant vraagt naar bijkomende bossen en anderzijds bossen kapt en daarbij niet zelf hoeft te compenseren dan leidt dat tot

wrevel. Men vraagt regels voor anderen en uitzonderingen voor zichzelf. Wanneer Natuurpunt de regelgeving voor andere bosbeheerders ten volle zou onderschrijven, kunnen ze nog steeds ontbossen met het oog op de ontwikkeling van specifieke natuurtypes. Ze zullen dan elders moeten compenseren. Hierdoor ontstaat meer bos in Vlaanderen. Was dat nu niet net de vraag? En was dat nu niet net de missie van Natuurpunt? Pas wanneer een organisatie die streeft naar meer en betere natuur deze regels volgt, kunnen we verwachten dat bedrijven met andere missies dat ook gaan doen.

Intussen kreeg uw bos misschien wel (gewild of ongewild) een tijdelijke nieuwe beschermingsstatus. Er is heel wat te doen geweest over de voorlopige vaststelling van de ontwerpkaart van de Meest Kwetsbare Waardevolle Bossen in Vlaanderen. Hiermee bereikte de Vlaamse regering een akkoord om 12.262 ha 'zonevreemde bossen' beter te beschermen. Lang is dat akkoord evenwel niet overeind gebleven. Een tweetal weken na de aankondiging van het openbaar onderzoek trok de Vlaamse Regering de kaart en het openbaar onderzoek opnieuw in. Minister Schauvliege werd gevraagd een nieuwe kaart samen te stellen op basis van nieuwe criteria waarbij de vele bouwgronden en kleinere

gefragmenteerde bospercelen hun originele bestemming kunnen behouden. Benieuwd naar wat dat gaat opleveren!

We struikelen vandaag de dag ook over een veelheid aan nieuwe visies over het Vlaamse platteland. Met zijn voorstel om de Vlaamse dorpen stilaan te laten uitdoven, miste de nieuwe Vlaamse Bouwmeester Leo Van Broeck zijn entrée niet. Gelijktijdig krijgen we een steeds beter zicht op het Witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. Op het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen zat sleet, gelet op de steeds groter wordende uitdagingen (bevolkingsgroei, klimaatverandering, enz.) en de aanhoudende druk op de open ruimte. Door van een wit blad te starten, wou de overheid een ambitieus veranderingstraject op gang trekken om het bestaand ruimtebeslag beter en intensiever te gebruiken en zo de druk op de open ruimte te verminderen. Ondanks de grote inspanningen van de Vlaamse overheid om een document tot stand te laten komen in ruime consultatie met het maatschappelijk middenveld, moeten we vaststellen dat niet elke speler daarbij even sterk aan bod kwam. Het zal voor Landelijk Vlaanderen hoe dan ook een uitdaging zijn om dit dossier van nabij op te volgen en de visie van onze leden ten volle te verdedigen.

Terwijl beschermde bossen en open ruimte belangrijke discussiepunten zijn in Vlaanderen, is de hervorming van het gemeenschappelijke landbouwbeleid een 'hot topic' in Europese context. Het Forum for the Future of Agriculture 2017, mede georganiseerd door de European Landowners' Organization (ELO), besteedde heel wat aandacht aan deze hervorming. U vindt een uitgebreid ver-

slag van dit event in dit nummer van 'De Landeigenaar'. De Minaraad (Milieu- en Natuurraad Vlaanderen) boog zich over deze problematiek en bekeek een aantal suggesties voor een toekomstig landbouwbeleid met aandacht voor milieu en natuur in Vlaanderen. In het advies wordt geijverd voor het vervangen van het recht op inkomenssteun door een vergoeding op contractbasis voor het realiseren van maatschappelijke diensten.

Het advies vraagt om sterker in te zetten op het instrumentarium uit het plattelandsbeleid: agromilieumaatregelen, bosbouwmaatregelen en steun voor landbeheer in Natura 2000-gebieden. Betalingen aan landbouwers in ruil voor agromilieu- en klimaatmaatregelen die zorgen voor een basisnatuurkwaliteit in landbouwgebied worden in het advies sterk gepromoot. Ook de instandhouding van soorten en leefgebieden kan met subsidies ondersteund worden. De transitiesteun kan dan weer ingezet worden op technische en systemische innovatie, maar ook op exnovatie: hierbij kunnen landbouwbedrijven subsidies krijgen voor het hervormen of afbouwen van landbouwpraktijken die een onwenselijk groot negatief effect op milieu en natuur. U vindt het volledige advies op de website van de Minaraad: <https://www.minaraad.be/themas/biodiversiteit/glb-post-2020>.

Wanneer u dit leest, is de zomer van start gegaan. Wanneer ik dit schreef dromen we nog van warme dagen met frisse dranken. Ik wens jullie in ieder geval een mooie zomer met veel plezier!

NATUUR

Omdat we graag eens de boekhouding van ANB en de natuurverenigingen inkijken...

Auteur: Valérie Vandenabeele, Sr. Project Manager Natura 2000 & Policy Officer Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos & Hubertus Vereniging Vlaanderen

Op 12 mei heeft het Vlaams Parlement de subsidiebesluiten van het natuurdecreet goedgekeurd. Naar verwachting zullen deze begin 2018 van kracht worden. We vernamen recent ook er in de Minaraad een advisering aankomt omtrent de fiscale maatregelen, die noodzakelijkerwijze gekoppeld dienen te worden aan de hiervoor vermelde subsidiebesluiten. Wij houden u vanzelfsprekend op de hoogte.

Het Agentschap voor Natuur en Bos en natuurverenigingen zijn vandaag nog steeds de grootste verbruikers van Vlaamse publieke middelen om aan natuurbeheer te doen. Sinds de invoering van de aanmeldingsbesluiten voor de Speciale Beschermingszones (SBZ) met daarin vastgelegd de instandhoudingsdoelstellingen (IHD) en de goedkeuring van het Natuurdecreet die de IHD prioriteert voor de bestedingen van ANB en terreinbeherende verenigingen, zou men verwachten dat dit ook gebeurt. Daarom vroegen verschillende sectoren op het Vlaamse Natura 2000-overleg om een inkijk in de actuele bestedingen. De meeste recente cijfers die ons overgemaakt werden, waren die van 2015. In de cijfers zijn weliswaar geen personeels- of studiekosten opgenomen.

Aankopen

In **tabel 1** zien we dat het aankoopbedrag van ANB relatief laag lag in 2015, dit is te wijten aan een eenmalige besparing van € 10 miljoen door de Vlaamse Regering. Het recht van voorkoop werd nog steeds voor de helft van het budget ingezet, iets waarvan we hopen dat deze noodzaak vervalt nu private beheerders ook natuursubsidies kunnen krijgen. Een kwart van het budget werd gebruik vanuit het boscompensatiefonds, jammer genoeg zit daarin veel bosgrond vervat, wat niet logisch is (daarmee is gekapt bos immers niet vervangen). We zijn wel blij dat ruim 90% van dit budget toch de beleidsprioriteit IHD invult.

Voor wat betreft de terreinbeherende verenigingen is er in 2015 blijkbaar nog geen onderscheid gemaakt in de boekhouding tussen IHD en niet IHD. In totaal

Tabel 1: Aankopen door ANB in 2015

	Totaal aankopen vastgelegd	Waarvan aankopen IHD	% IHD
Reguliere aankopen	€ 2.261.829	€ 2.102.579	92,96%
Recht van voorkoop en grondenbanken	€ 4.132.000	€ 3.832.000	92,74%
Boscompensatie	€ 2.022.277	€ 1.917.777	94,83%

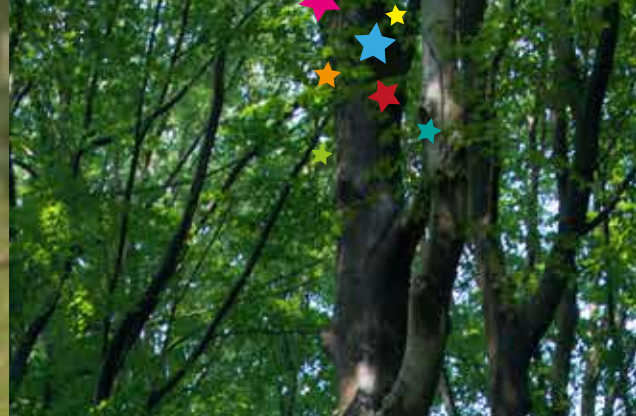
werd, vergelijkbaar met ANB, voor € 6,78 miljoen aangekocht voor een oppervlakte van een kleine 580 ha.

We kregen wel een gedetailleerde tabel op basis van opgegeven doelen voor vzw Durme en Limburgs Landschap enerzijds en op erewoord voor Natuurpunt anderzijds... **Tabel 2** toont daarbij dat maar 40% binnen SBZ gelegen was, terwijl het decreet hen minstens 75% oplegt. Ze proberen dit echter te verantwoorden met 80% van die oppervlakte die een ha-

bitatdoel zou krijgen, hoewel buiten SBZ hiervoor nog geen beleid beslist is...

Beheer

Tabel 3 geeft een inschatting dat 67% van de beheersubsidies door ANB werden ingezet voor IHD. Het is moeilijk om een onderscheid te maken tussen beheer voor IHD en ander beheer, daarom werd geschat hoeveel procent van de door ANB beheerde domeinen binnen SBZ ligt.

Het reële cijfer ligt normaal wel iets lager, gezien we uit de overlegplatforms van de Managementplannen Natura 2000 begrepen dat ANB om diverse redenen niet in al die percelen 100% zal inzetten op IHD...

Idem voor de terreinbeherende verenigingen ging men voor het beheerbudget IHD uit van 66% van de percelen 'erkende natuurreservaten' die in SBZ is gelegen (tabel 4).

In vergelijking daarmee werd een schamele € 0,37 miljoen aan subsidies gebruikt door anderen, waaronder een onbekend deel private beheerders. Ook hier werd de lijn doorgetrokken van een schatting dat 66% voor IHD was (tabel 5).

Inrichting

Ook voor de inrichtings- en investerings-subsidies geldt dat ze niet steeds even goed te linken zijn aan de realisatie van zuiver IHD, daar ze regelmatig geïntegreerd zijn in grotere projecten. Toch blijkt dat slechts de helft van de inrichtingen toen gefocust was op IHD (zie tabel 6).

Tabel 7 toont daarentegen dat de terreinbeherende verenigingen (die momenteel nog het monopolie op reservaten bezit) mooi 96% van hun inrichtingssubsidies van totaal ruim € 700.000 aan IHD wijdde. En daarbij ook nog bijna € 1,5 miljoen Investerings-subsidies Natuur (vroegere projectsubsidies die Quick Wins genaamd werden), die natuurlijk 100% op IHD gefocust moeten zijn.

Ondanks de prioritering van IHD die het beleid oplegt en het decreet die van ANB verwacht dat zij 85% van hun aankoopsubsidies in het kader van IHD besteden en 75% voor terreinbeherende verenigingen, zien wij momenteel vele reservatendossiers door de Minaraad passeren die buiten SBZ gelegen zijn en geen IHD invullen. Wij pleiten dat de prioritering ook hier doorgetrokken wordt en verwachten consequente cijfers voor de volgende jaren.

Tabel 2: Aankopen door terreinbeherende verenigingen in 2015

Vereniging	Aangekochte opp.	% aangekochte opp. gelegen in SBZ	% subsidie in SBZ	% opp. met habitat doel in en buiten SBZ (bos of soorten)
Durme vzw	3,4 ha	77%	80%	67,50%
Limburgs Landschap vzw	21,2 ha	44%	45%	72%
Natuurpunt Beheer vzw	551 ha	38%	41%	81%

Tabel 3: Beheer door ANB in 2015

	Budget 2015	Inschatting aandeel IHD	% IHD
Grote beheerwerken	€ 6.837.000	€ 4.580.790	67%
Kleine beheerwerken	€ 4.018.000	€ 2.692.060	67%
Totaal	€ 10.855.000	€ 7.272.850	67%

Tabel 4: Beheer door terreinbeherende verenigingen in 2015

	Budget 2015	Inschatting aandeel IHD	% IHD
Recurrente subsidies erkende reservaten	€ 6.997.066	€ 4.618.063	66%

Tabel 5: Beheer door derden (andere overheden en privé) in 2015

	Budget 2015	Oppervlakte	Inschatting aandeel IHD	% IHD
Subsidies ecologische bosfunctie	€ 311.420	5.132 ha	€ 205.537	66%
Subsidie bos-reservaten	€ 59.529	?	€ 39.289	66%

Tabel 6: Inrichting door ANB in 2015

	Budget	Aandeel IHD	% IHD
Volledig IHD	€ 4.936.007	€ 4.936.007	100%
Deels IHD	€ 103.526	€ 69.362	67%
Niet IHD	€ 4.388.861	€ 0	0%

Tabel 7: Inrichting door derden in 2015

	Budget	Aandeel IHD	% IHD
Eenmalige inrichting reservaten	€ 738.712	€ 708.031	96%
Investerings-subsidies Natuur	€ 1.445.542	€ 1.445.542	100%

FFA 2017

LANDBOUW

Forum for the Future of Agriculture

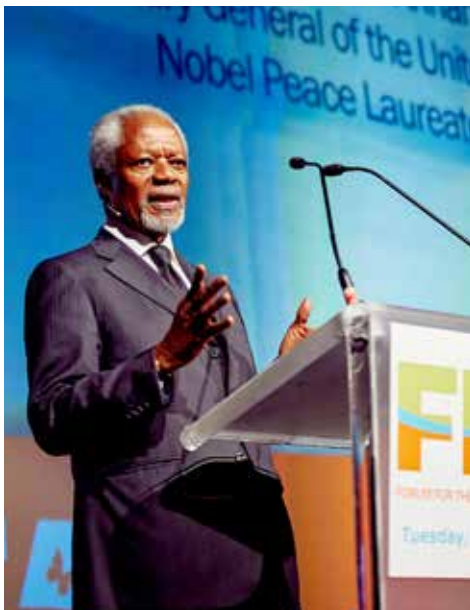

Auteur: Jurgen Tack, algemeen directeur Landelijk Vlaanderen & Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos - Foto's: © ELO

Het jaarlijkse Forum for the Future of Agriculture (FFA) vond dit jaar plaats op dinsdag 28 maart 2017 in het Square congrescentrum in Brussel. Het werd weer een stimulerend debat over de toekomst van de Europese en mondiale landbouw onder de titel: 'Tijd voor oplossingen'.

FFA is een initiatief van de European Landowners' Organization (ELO) in samenwerking met Syngenta. Sinds 2008 heeft het Forum for the Future of Agriculture (FFA) belangrijke bijdragen geleverd aan het debat over de wisselwerking tussen landbouw en natuur. FFA blies dit jaar 10 kaarsjes uit. En het werd een wel heel speciale editie van het allerhoogste niveau.

Globale uitdagingen

Kofi Annan, voormalig secretaris-generaal van de Verenigde Naties

Als voorzitter van het FFA gaf Janez Potocnik, voormalig EU-commissaris voor Leefmilieu, een korte inleiding. Hij stelde dat onze planeet voor belangrijke globale uitdagingen staat om onze wereld duurzaam te maken. Dat is nodig want onze productie- en consumptiepatronen zijn niet houdbaar in hun huidige vorm. Het gehele economische model zal moeten worden herbekeken. Dat kan niet zonder ook het Europese gemeenschappelijke landbouwbeleid te herbekijken.

Pauselijke boodschap

Monseigneur Lebaupin las een brief van paus Franciscus voor. In deze speciale boodschap wijst ook de paus op de globale uitdagingen met speciale referentie naar de problematiek van rurale armoede en werkloosheid. Hij stelt dat we de aarde moeten beschouwen als een lening aan onze kinderen.

Kofi Annan heeft vijf prioriteiten

Kofi Annan, voormalig secretaris-generaal van de Verenigde Naties, verwees naar de globale graanoogst die dit jaar groter was dan ooit voorheen. Desalniettemin is nog steeds een groot deel van de wereldbevolking ondervoed. Tegen 2050 neemt de bevolking verder toe en zal de voedselbehoefte nog verder toenemen. Hij zag gelijktijdig hoge verwachtingen en grote opportuniteiten voor het creëren van duurzame oplossingen. De 'Sustainable Development Goals' (SDG) geven hierbij de richting aan. Hij zag alvast vijf belangrijke prioriteiten voor de hervorming van de landbouw op wereldvlak:

- De nood aan grotere investeringen, in het bijzonder in ontwikkelingslanden.
- Vermits kleinschalige landbouwers 70% van het voedsel produceren,

FFA 2017, een volle zaal

moeten ze ook centraal staan bij de te nemen maatregelen.

- Landbouw- en voedselsystemen moeten 'nutrition-smart' worden. Meer aandacht moet besteed worden aan welk voedsel we nuttigen.
- We moeten meer voeding produceren, maar moeten tegelijk zorgen dat de inputs verminderen. Bovendien zullen we de meerproductie moeten realiseren op eenzelfde landbouwoppervlakte.
- Het is het moment om in te zetten op een klimaatvriendelijke en veerkrachtige landbouw.

In de discussie achteraf pleitte Kofi Annan voor een betere samenwerking tussen grootschalige en kleinschalige landbouw. Ook in de heroriëntering van grote bedrijven had hij het nodige vertrouwen. Het is immers ook in hun belang om duurzaam te produceren. Bedrijven die dit negeren zullen op termijn zeker in de problemen komen.

"In just a decade, this forum has become one of the premiere venues to debate vital issues of agriculture, food security and the environment."
Kofi Annan

Visies en debatten

Thierry de l'Escaille (secretaris-generaal ELO) stelde dat in de afgelopen 10 jaar het doel van het forum was om het gesprek tussen tegengestelde visies op gang te brengen. Dat blijkt ook gelukt te zijn want Erik Fyrveld (CEO Syngenta) verklaarde dat het FFA impact heeft

gehad op de strategie van het bedrijf. Janez Potocnik en Kofi Annan stelden dat het globale voedselsysteem grondig aangepakt moet worden zodat we kunnen komen tot voedzaam voedsel voor iedereen. Daarbij spelen de rationele distributie en de daarbij horende logistiek een belangrijke rol.

Een panel bestaande uit de huidige landbouwminister van Nieuw-Zeeland (Nathan Guy), de voormalige eerste minister van Finland (nu adj. secretaris-generaal van de OESO, Mari Kiviniemi), de voormalige Braziliaans landbouwminister (Izabella Teixeira), en de voorzitter van het Globaal Panel voor Voedselveiligheid (Olivier de Schutter) gingen met elkaar in discussie over de impact van de 'Global Development Goals' en op welke wijze deze kunnen bijdragen aan verandering op mondiaal niveau.

De Nieuw-Zeelandse Minister getuigde hoe Nieuw-Zeeland zijn landbouwsector volledig heruit heeft gevonden van een inefficiënt door de overheid gesubsidieerd productiesysteem tot het volledige subsidievrije maar effectieve systeem van vandaag. Belangrijk daarbij is de noodzaak om af te stappen van het systematisch beschermen van de eigen thuismarkt en samen te werken in bilaterale, multilaterale en regionale handelsakkoorden. Mari Kiviniemi ging nog een stap verder door te zeggen dat vrije wereldhandel een noodzaak is om de SDG te kunnen halen. Izabella Teixeira stelt dat SDG's in Brazilië worden opgevat als een op te nemen kader. Maar welke strategie is de juiste om de pro-

blemen van de toekomst aan te pakken en tegelijk ook de problemen van het heden op te lossen? In Brazilië zet men nu systematisch een instrument in om voedselproductie en natuurbescherming te verzoenen. Brazilië legt bovendien alle private landeigenaars op om 8% van hun land voor natuurdoeleinden in te zetten. Olivier Deschutter verdedigde een vervanging van hoge-input-landbouw door lage-input-landbouw, weg van de grootschalige monoculturen.

"Een en ander moet nu gebeuren. Het moet gedaan zijn met kansen te verkwisten: het is tijd voor oplossingen."
Franz Fischler

Franz Fischler (voormalig EU-Commissaris voor Landbouw) had de eer een korte speech ter gelegenheid van 10 jaar FFA te mogen brengen. Hij verwees naar de eerste editie van het FFA met 300 deelnemers. Bij de 10de editie zijn er dat reeds 2000! Ook hij stond stil bij de wereldwijde trends en hun impact op de voedselvoorziening. Ook voor het gemeenschappelijk landbouwbeleid is het moment aangebroken om betekenisvol te veranderen en een nieuw hoofdstuk te beginnen. Belangrijke elementen daarbij zijn: de juiste toepassing van het subsidiariteitsbeginsel, een vermindering van de administratieve last en het inzetten op innovatie.

In een sessie gewijd aan de relatie tussen de SDG's en het gemeenschappelijke landbouwbeleid stelde Phil Hogan (Europees Commissaris voor Landbouw) dat het GLB reeds significant bijdraagt aan een beter leefmilieu maar dat het nog steeds beter kan. Hij verdedigde het gemeenschappelijk landbouwbeleid als een echt succesverhaal binnen de Europese Unie en een instrument dat ons kan helpen de SDG's te realiseren. Allan Buckwell (hoofdauteur van de RISE-studie) vroeg Phil Hogan om zo ver mogelijk te gaan in zowel de simplificatie van het GLB als in het realiseren van innovatieve oplossingen. Ook Michael Prinz zu Salm-Salm (voorzitter van de Duitse vereniging voor private eigenaars) toonde zijn bereidheid om bij te dragen aan de SDG's maar vroeg de nodige tijd en vrijheid omdat verschillende landbouwsyste-

men gebruik moeten kunnen maken van verschillende oplossingen. Giovanni La Via (Europees Parlementslid) steunde de Europese subsidiering voor landbouwers, maar vraagt wel bijkomende middelen voor het Europese budget zodat het opnemen van nieuwe beleidsverantwoordelijkheden niet steeds ten koste moet gaan van het landbouwbudget.

*Circulaire economie kan Europa
€ 1.800 miljard opleveren aan
economische opportuniteiten*
Dame Ellen MacArthur

Dame Ellen MacArthur bracht bij het begin van de namiddag een zeer inspirerende voordracht. Als voormalige professionele zeilster ervaarde ze, alleen op haar boot, wat 'eindig' echt betekent. Ze kwam tot de conclusie dat de wereld niet veel meer is dan een boot met veel mensen en dat de problematiek van eindige voorraden er eigenlijk niet anders is dan op een boot. Ze raakte meer en meer geïnteresseerd in de circulaire economie en richtte zeven jaar geleden de Ellen MacArthur Foundation op om de circulaire economie te bestuderen en te promoten. Door circulaire principes toe te passen, zou de toediening van meststoffen met 80% verminderd kunnen worden in de landbouw.

In een derde panelsessie geven Jyrki Katainen (vicevoorzitter van de Europese Commissie), Daniel Calleja Crespo

Janez Potocnik, Voorzitter FFA

Tijd voor oplossingen!

Enkele voorbeelden van een mogelijk toekomstig wereldbeeld kwamen aan bod.

- Jacob Vandenborre is precision farmer. Hij heeft vier werknemers, waarvan één dataspecialist. Jacob wil de traditionele ambachtelijke kennis van zijn grootvader op grote schaal toepassen via die informatiesystemen.
- Leontino Balbo Jr. slaagt er als agro-bedrijfsleider in Brazilië in om agro-ecologie toe te passen op een bedrijf van 74 km², met grootschalige opbrengsten.
- Allan Savory stelt dat de enige manier om verwoestijning tegen te gaan, bestaat in het introduceren van méér vee, i.p.v. minder.

(directeur-generaal Leefmilieu binnen de Europese Commissie) en Jon Parr (voorzitter plantbescherming, Syngenta) hun visie over hoe de uitdagingen omgezet kunnen worden in opportuniteiten waarbij op een duurzame wijze voedsel kan geproduceerd en verdeeld worden.

In zijn slotwoord vat Janez Potocnik de dag samen. Maar dat heeft dit artikel net ook gedaan.

DE ANDERE AANPAK VOOR RURAAL BEHEER

TERRA

ESTATES MANAGEMENT

Postel 50 - 2400 Mol
 +32(0) 472 58 04 73
 +32(0)14 37 73 07
info@terra-estates.be
www.terra-estates.be

**landbouw
bosbouw
vastgoed**

**beheer van onroerende goederen
advies en ondersteuning**

LANDGOED IN DE KIJKER

Landbouwinnovatie op zoek naar echte duurzaamheid

Auteur: Jurgen Tack, algemeen directeur Landelijk Vlaanderen & Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos
Foto's: Vrijsselhof © K&DM bvba

Het is een grijze ochtend in de maand april wanneer we op bezoek zijn bij Henri-Joe Dieryck. Met zijn bedrijf 'Groene Aap bvba' kocht hij het 'Vrijsselhof' in Kontich met het oog op de realisatie van een uniek project rond circulaire economie in de landbouw. We maken er kennis met een gedreven jongeman die met veel passie spreekt over de combinatie van een groot aantal innovatieve ideeën die samen het project 'Vrijsselhof' vormen.

LV: Mogen we het project 'Vrijsselhof' een bioboerderij noemen?

H-J D: Aan de basis van ons project ligt de biologische productie van een breed gamma aan landbouwproducten op de beperkte oppervlakte die we ter beschikking hebben (nvdr: 9 hectare). Maar we gaan verder dan het traditionele concept van biologische landbouw. Ik wil een verdoorgedreven duurzaamheid realiseren zowel bij de aanleg van het domein als bij de dagelijkse uitbating.

realiseren binnen een landbouwverhaal zullen we moeten samenwerken met openbare diensten, beleidsmakers en wetenschappers. Permacultuur en de holistische aanpak van landbouw vormen daarbij het kader waarin alle activiteiten plaatsvinden.

LV: Wat gaat 'Het Vrijsselhof' produceren?

H-J D: Op lange termijn, 10 jaar, willen we 300 families kunnen voorzien van verse voedingsproducten: groenten en fruit, maar ook voor vissen, algen, paddenstoelen, kruiden, honing en vlees moet men op termijn bij ons terecht kunnen.

LV: U bent bijzonder ambitieus in de diversiteit aan activiteiten op het domein. Hoeveel tijd denkt u nodig te hebben om dit alles te realiseren?

H-J D: In de eerste jaren worden de velden omgeschakeld naar biologische gecertificeerde akkers. Tijdens deze periode van minstens 2 jaar wordt er aan 'herstellende landbouw' gedaan op de velden. In de gebouwen wordt intussen

een proef-insectenkwekerij opgestart in samenwerking met Millibeter uit Aartse-laar. Eens de renovatiewerkzaamheden aan de boerderij en opbouwphase van bijkomende gebouwen en vijvers voltooid zijn, kunnen in de serres de bomen en andere planten opgekweekt worden voor de aanleg van de permacultuurvelden. Na de aanleg van de vijvers wordt eerst de waterkwaliteit opgevolgd. Zodra dit mogelijk is, worden waterplanten en waterdieren ingebracht in het systeem met als doel het ontwikkelen van een natuurlijk ecosysteem. Geleidelijk aan wijken de gewassencombinaties gericht op herstel van de bodem voor aangeplante meerjarige gewassen dewelke de basis vormen voor de permacultuurvelden. Wanneer de permacultuurvelden aangelegd zijn, wordt de insectenkwekerij vergroot zodat (bijna) al het vrijgekomen organisch materiaal door de insecten kan benut worden. Zodra de waterkwaliteit dit toestaat, wordt de viskwekerij opgestart. Daaropvolgend wordt de rivierkreeftenkwekerij volledig ingericht.

We vertrekken vanuit de principes van de circulaire economie. Het opzetten van gesloten kringlopen is daarbij de belangrijkste doelstelling.

LV: Op welke wijze denkt u deze duurzaamheid in de praktijk te realiseren?

H-J D: We vertrekken vanuit de principes van de circulaire economie. Het opzetten van gesloten kringlopen is daarbij de belangrijkste doelstelling. Om dat te

Productie van voedingsmiddelen op biologisch wijze

De verschillende onderdelen van de onderneming dienen minutieus op elkaar afgestemd te worden.

Kernactiviteiten:

1. De permacultuurvelden: hier worden groenten- en fruitsoorten geteeld deels voor de verkoop, deels als voeding om insecten mee op te kweken.
2. De insectenkwekerij: niet vermarktbaar plantaardig materiaal afkomstig van de velden wordt omgezet naar dierlijk materiaal (eiwitten) d.m.v. de larven van insecten. Deze larven worden deels verkocht en deels als voeding benut voor het opkweken van de vissen.
3. De viskwekerij: in de vijvers worden vissen opgekweekt op een extensieve manier, de maden van de gekweekte insecten dienen als voornaamste voedingsbron voor het opkweken van de vissen.
4. De rivierkreeftenkwekerij: in de gebouwen worden rivierkreeften opgekweekt dewelke als voornaamste bron van voeding de bijproducten van het slachten van de vissen benutten alsook organisch materiaal afkomstig van de velden.
5. Algenkweek: in de vijvers groeien algen en waterplanten op drijvende matten dewelke geoogst worden en deels verkocht kunnen worden, of deels benut kunnen worden als voeding voor de insectenkwekerij, het overschot wordt gecomposteerd

Randactiviteiten

- a. Initieel worden in de serres bomen, struiken, kruiden en groenten opgekweekt om ze op de velden te planten. Zodra de permacultuurvelden volledig aangelegd zijn worden de serres opgedeeld om er randactiviteiten in uit te voeren:
 - Opkweken van plantgoed om een langere groeiperiode te kunnen benutten alsook om een latere oogstperiode te kunnen hebben;
 - Kweken van temperatuurgevoelige planten en gewassen met een hoge marktwaarde;
 - Onderzoek naar temperatuurgevoelige bomen met als doel het produceren van vruchten die in ons klimaat (anno 2017) niet kunnen worden geteeld in het open veld;
 - Aanleg van een 'quarantainevijver' waarin vissen (tijdelijk) kunnen afgezonderd worden. De vijver in deze ruimte zorgt tevens voor een stabilisatie van de temperatuur alsook voor een hogere luchtvochtigheidsgraad in dit deel van de serre;
- b. In de loodsen worden paddenstoelen opgekweekt op een substraat van hooi en hout. De resten van de paddenstoelenkweek ('champost') worden verwerkt tot compost;
- c. Bijenkasten voor honingproductie en als verblijfplaats voor de bestuivers;
- d. Kruiden worden gedroogd met het oog op verkoop, lokaal gebruik, verwerking tot consumptiegoederen, om vermarkt te worden of ter plaatse benut te worden voor verdere verwerking tot consumptiegoederen, overschotten dienen om de vochtigheidsgraad van de composthoop te verlagen;
- e. Slachten en verwerken van vissen;
- f. Het houden van kleine dieren ter diversificatie van de nutriëntenkringloop en met het oog op vleesproductie en/of productie van eieren;
- g. Het oogsten en verwerken van zaad uit de geteelde planten met het oog op het ontwikkelen van gewassen die volledig aangepast zijn aan de omstandigheden op de boerderij;
- h. Compostering;
- i. Kleinschalige 'afval'-waterzuiveringsinstallatie: al het water dat niet langer benut kan worden in de productieketens wordt ter plaatse gezuiverd in een natuurlijke afvalwaterzuiveringsinstallatie. De algen die in deze vijvers groeien worden periodiek geoogst en gecomposteerd;
- j. Regenwater wordt gezuiverd met behulp van planten en dient als drinkwater voor mens en dier ook deze planten worden periodiek geoogst;
- k. Opwekken van elektriciteit
- l. Door middel van knotbomen, hak-houtbeheer van akkerranden of snoei van fruitbomen wordt hout geproduceerd voor de paddenstoelenkwekerij of voor compostering

LV: De benodigde infrastructuur is vrij kapitaalintensief. Komt hierdoor de winstgevendheid van het landbouwbedrijf niet in gevaar?

H-J D: Het genereren van geldelijke winsten is voor ons bedrijf geen doel op zich maar een bijproduct van de verschillende activiteiten. Winst is nodig om het bedrijf leefbaar te maken en in mindere mate om de investering geleidelijk aan terug te verdienen. We schatten 30 jaar nodig te hebben om onze investeringen terug te verdienen.

LV: U brengt heel wat innovatieve landbouwmethodes bij elkaar. Bovendien gaat u de verschillende innovaties linken in een poging gesloten kringlopen te creëren. Is er in Vlaanderen voldoende kennis aanwezig voor de ondersteuning?

H-J D: Het Vrijshof moet een ontmoetingsplaats worden voor wetenschappers. Gezien de innovatieve aard van onze onderneming beschouwen we de resul-

taten verkregen uit ons praktijkgericht onderzoek als een belangrijk product van de onderneming, net als het opslagen van koolstof in onze bodem door de hierop gerichte beheersmaatregelen.

 Ons bedrijf wil op een intelligente wijze omgaan met het principe 'korte keten'.

LV: Het bedrijf mikt op voeding voor een 300-tal families. Via welke kanalen wilt u deze bereiken?

H-J D: Ons bedrijf wil op een intelligente wijze omgaan met het principe 'korte keten'. Door de verschillende mogelijkheden van dit systeem te analyseren en in de praktijk op te volgen kunnen we de meest aangepaste vorm van 'korte keten' vinden voor deze onderneming en hier mogelijkerwijs andere producenten mee verder helpen door samenwerkingsverbanden op te zetten.

PS: De Groene Aap bvba heeft uitdrukkelijk gekozen om zijn aanpak niet te patenteren maar zal zijn methodologie en resultaten op een transparante wijze communiceren. Dit artikel geeft een eerste beschrijving van de vernieuwende aanpak die het bedrijf wil realiseren en geldt als kennisgeving in het kader van mogelijk nieuwheidsonderzoek door derden.

LV: Graag willen we u heel veel succes toewensen met uw innovatieve bedrijf. Wij hebben alvast een zeer enthousiaste en gedreven bedrijfsleider leren kennen. Hartelijk dank voor dit interview.

marlex
 ondernemersadvocaten
 www.marlex.be

Dirk Martensstraat 23 - 8200 Brugge
 Tel: 050/83 20 38 - Fax: 050/83 20 36
 advocatenkantoor@marlex.be

Marlex is een groeiend multinichiekantoor met gespecialiseerde ondernemersadvocaten. Marlex draagt een pragmatische aanpak hoog in het vaandel zodat u concreet en doelgericht geadviseerd wordt. Het team 'Overheid en Omgeving' binnen Marlex beschikt over de nodige specialisatie en kennis om u bij te staan en te begeleiden in alle facetten van het complexe omgevingsrecht:

- Ruimtelijke ordening, stedenbouw en milieurecht
- Bodemrecht
- Onteigeningen
- Overheidsopdrachten
- Agrarisch recht
- Hernieuwbare energie
- ...

OVER DE GRENS

SOS bestuivers

Auteur: Jurgens Tack, algemeen directeur Landelijk Vlaanderen & Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos

“Bestuivers zorgen wereldwijd voor een jaarlijkse landbouwproductie met een waarde tussen € 222 miljard en € 545 miljard. Bovendien zijn ze cruciaal voor de tewerkstelling in de landbouw, die wereldwijd 1,4 miljard arbeidsplaatsen garandeert. Dat is ongeveer één derde van de wereldwijde actieve arbeidspopulatie.”

Insectenhotel Heempark Genk ©K&DM bvba

Dit is in het kort het besluit van een groep wetenschappelijke experts afkomstig uit gespecialiseerde onderzoeksinstituten over de gehele wereld.

In het wild voorkomende en door de mens beheerde bestuivers zijn samen goed voor een brede waaier aan diensten voor onze maatschappij. Zo dragen ze bij aan de wereldvoedselveiligheid, zijn ze een bron van inkomsten voor landbouwers en imkers, hebben ze een sociale en maatschappelijke waarde en dragen ze bij aan de stabiliteit van onze biodiversiteit en ecosystemen. Maar gelijktijdig staan ze heel erg onder druk omwille van wijzigingen in het landgebruik (toenemende verstedelijking), de intensivering in de landbouw, klimaatwijziging, pesticiden, virussen, mijten en invasieve soorten. In vele delen van de wereld beschikken we over heel wat informatie die duidt op een algemene achteruitgang van deze bestuivers. Nochtans zijn er heel wat maatregelen die deze bestuivers beschermen en een goede bestuiving moeten garanderen. ➔

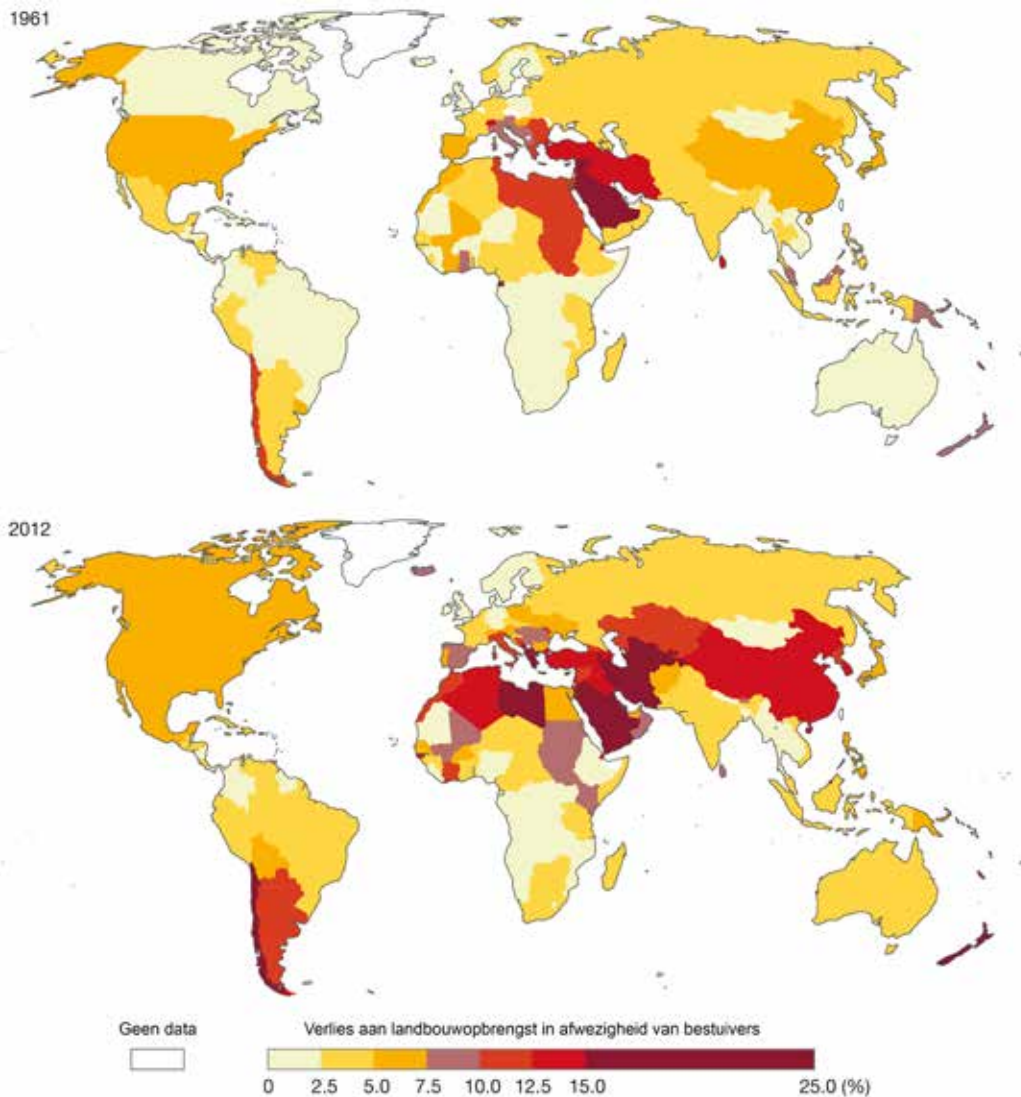
Bestuivers als beschermers van ons cultureel erfgoed

Bestuivers spelen niet alleen een economische rol. Ze zijn ook een inspiratiebron voor kunstenaars, musici, tradities, technologie en onderwijs. Bijen spelen een belangrijke rol in vele godsdiensten zoals de Surat An-Nahl in de Koran en de drie bijen in het wapenschild van Paus Urbanus VIII. Ook in het hindoeïsme, het boeddhisme en in vele Chinese tradities spelen bijen een belangrijke rol. Als bestuiver liggen ze aan de basis van heel wat kenmerkende landschappen en cultuurhistorische plaatsen zoals het agave-landschap in Mexico en de klassieke tuinen van Suzhou in China. Ook liggen ze aan de basis van heel wat culinaire tradities: zonder bestuivers had Zuid-Korea geen kimchi gehad, had Frankrijk geen wijn gehad of zou België geen hop gehad hebben om bier te brouwen.

Insectenhotel Heempark Genk ©K&DM bvba

Niet alle teelten hebben nood aan insecten voor hun bevruchting. Bij heel wat teelten gebeurt de bestuiving eenvoudigweg door de wind. Toch zijn insecten verantwoordelijk voor de bevruchting van driekwart van alle teelten waaronder de meeste soorten fruit, zaaigoed en noten en producten met een hoge economische waarde zoals koffie, cacao en oliezaad. Net deze teelten zijn van cruciaal belang voor een evenwichtig dieet van de mens, waardoor ze een belangrijke bijdrage leveren aan de menselijke gezondheid.

De studie stelt dan ook dat het op peil houden van de populaties bijen en vlinders een absolute noodzaak is voor het op peil houden van de welvaart van de mens.

De studie vraagt om dringend werk te maken om de achteruitgang van de populaties van bestuivers te stoppen. Indien we daar niet in slagen zal dit zware economische consequenties hebben. Dit is absoluut het geval in die streken waar de bevolking het grootste deel van haar inkomsten haalt uit landbouwproducten. Vaak gaat het hier over arme landelijke gemeenschappen in Azië, Afrika en Zuid-Amerika.

Het verdwijnen van de bestuivers zou bij de mens jaarlijks tot 1,4 miljoen vroegtijdige overlijdens leiden, terwijl tegelijkertijd 29 miljoen gezonde levensjaren verloren zouden gaan.

Insectenhotel Heempark Genk ©K&DM bvba

Niet alleen landbouwgewassen worden bedreigd door het verlies aan bestuivers. Ook wilde planten lopen een risico. Meer dan 90% van alle tropische bloeiende planten hebben nood aan insecten voor hun bevruchting. Maar het probleem betreft niet alleen insecten. Eén op vijf bestuivers zijn gewervelden. Veelal gaat het hier over vogels en vleermuizen.

De meest voorkomende bestuiver is de bij. Eigenlijk moeten we het over bijen hebben want het gaat over heel wat verschillende soorten bijen. Meer dan 20.000 soorten bijen zijn verantwoordelijk voor de bestuiving van 90% van de 107 belangrijkste landbouwgewassen op onze planeet. Over de gehele wereld worden bijenkolonies evenwel getroffen door een nog niet opgeklaard fenomeen waarbij gehele populaties in elkaar storten. 9% van deze bijensoorten is met uitsterven bedreigd. Een veelvoud aan oorzaken is reeds geopperd: mijten, virussen, pesticiden of een combinatie daarvan. Maar finaal is nog geen enkele wetenschappelijke studie erin geslaagd om een eenduidig verband aan te tonen.

De sterke achteruitgang van de bestuivers vraagt evenwel om actie om onze landbouw te vrijwaren van al te sterke negatieve gevolgen. De wetenschappers denken daarbij aan het gebruik van alternatieve bestrijdingsmethodes, het aanplanten van stroken met bloeiende

Beheerovereenkomsten die ook bestuivers een handje helpen

Samen met de landbouwers zet de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) zich in voor de bijen en bestuivers. Het huidige agrarisch landschap heeft meer dan ooit nood aan bloemdragende bomen, struiken en akkerranden. De landbouwers kunnen zelf een steentje bijdragen door het sluiten van een beheerovereenkomst met de VLM.

Een beheerovereenkomst:

- is een vrijwillige, vijfjarige overeenkomst met de VLM;
- om extra inspanningen te doen voor het milieu, de natuur en de biodiversiteit in Vlaanderen;
- in ruil voor een jaarlijkse vergoeding.

Een beheerovereenkomst bestaat uit één of meerdere beheerpakketten. Een beheerpakket omvat maatregelen en voorschriften die gericht zijn op het behoud of de verbetering van de kwaliteit van het milieu, de natuur of het landschap. Volgende beheerovereenkomsten leggen alvast de focus op bestuivers:

- perceelsranden om kwetsbare natuurelementen zoals bossen, waterlopen en holle wegen te bufferen, om pollen en nectar te voorzien en om een gunstig leefgebied te creëren voor allerlei dieren;
- botanisch beheer om soortenrijke graslanden in stand te houden of te ontwikkelen.

In de folder over beheerovereenkomsten vindt u de algemene voorwaarden voor het sluiten van een beheerovereenkomst, en een overzicht van de verschillende beheerdoelstellingen en -pakketten. U vindt de folder op: https://www.vlm.be/nl/SiteCollectionDocuments/Beheerovereenkomsten/20170207_Folder%20BO_LEESMODUS.pdf

Bron: www.vlm.be

planten tussen de landbouwgewassen in en het herstel van oorspronkelijke habitats met wilde bloemen zodat de bestuivers een veilige plek vinden. Maar ook door de mens gebouwde infrastructuur zoals hoogspanningsleidingen, spoor-

wegbermen en bermen van autosnelwegen zouden zo ingericht kunnen worden dat ze een veilige huisvesting geven aan bestuivers.

NATUUR

Soort in de kijker

© Dirk-Jan van Roest

Wulp (*Numenius arquata*)

Classificatie: vogels, steltloperachtigen

Statuut: bijlagesoort vogelrichtlijn, bedreigd

Lengte: 50-60 cm

Gewicht: 770-1.000 g

Herkenning: 9-15 cm lange, kromme naar beneden gebogen snavel, licht van kleur met donkerbruine verticale strepen. Kop heeft egale kleur. In de vlucht is de witte stuit goed zichtbaar.

Verspreidingsgebied: Zuidwest- en Midden-Europa.

Leefgebied: tegenwoordig vooral cultuurgraslanden, van oorsprong eerder vochtige heide- en veengebieden.

Levenswijze: cultuurvogel, broedvogel, doortrekker en wintergast in kleine tot grote aantallen. De vogels die hier broeden overwinteren zuidelijker, in de winter verblijven vogels uit Scandinavië en Rusland in Vlaanderen.

Voeding: regenwormen, kreeftachtigen, schelpdieren en andere ongewervelde bodembewoners.

Voortplanting: territoriaal en monogaam tijdens broedtijd.

Nest: kuilje in de grond, spaarzaam bekleed, 3-4 eieren.

Broedtijd: 27-29 dagen van eind maart tot eind mei, jongen zijn vliegvlug na 32-38 dagen.

Beheer: beschermen en herstellen van geschikt habitat zoals schorren en slikken, vochtige graslanden, enz.

© Ingrid Taylor

Regenwulp (*Numenius phaeopus*)

Classificatie: vogels, steltloperachtigen

Statuut: bijlagesoort vogelrichtlijn, niet bedreigd

Lengte: 40 cm

Gewicht: 270-450 g

Herkenning: verenkleed aan de bovenzijde geelbruin met donkere vlekken, de hals en borst geelbruin met donkere strepen. Herkenbare donkere oogstreep en donkere kruinstreep. Snavel 6 tot 9 cm, buigt pas zichtbaar aan het einde.

Verspreidingsgebied: Noord-Europa tot West-Afrika

Leefgebied: graslanden (vooral in het voorjaar), wetlands en getijdengebieden (vaak langs dijken). Overnacht in gezamenlijke slaappleatsen in ondiep water (o.a. hoogvenen met vennen).

Levenswijze: langeafstandstrekvogel, trekt naar getijdengebieden bij Afrikaanse kusten.

Voeding: insecten en hun larven (kevers, sprinkhanen, emelten), spinnen, duizendpoten, regenwormen, slakken en naaktslakken. In broedgebied ook bessen. In zoutwatergebieden krabbetjes, schelpdieren en kleine vissen.

Voortplanting: broedt niet in België! Territoriaal; zang met lang aangehouden trillers.

Nest: Broedt op de grond. Nest een kuilje in de grond, spaarzaam bekleed met plantenmateriaal. 4 eieren.

Broedtijd: 22-28 dagen, nestvlinders en vliegvlug na 35-40 dagen.

Beheer: beschermen en herstellen van geschikt habitat aan de kust (schorren en slikken). Op (potentiële) slaappleatsen moet de nodige rust voorzien worden.

© Derek Keats

Kluut (*Recurvirostra avosetta*)

Classificatie: vogels, steltloperachtigen

Statuut: bijlagesoort vogelrichtlijn, kwetsbaar

Lengte: 42-45 cm

Gewicht: 220-400 g

Herkenning: wit verenkleed met scherpe zwarte tekening op de kruin en nek, rug en vleugels, opvallende omhoog gebogen, zwarte snavel en lange blauwgrijze poten.

Verspreidingsgebied: heel Europa tot Zuid-Scandinavië, in de winter grote trek naar het Middellands Zeegebied en Afrika.

Leefgebied: zoute milieus, slikgebieden met eilandjes met kale grond, schelpen, wat planten, kort gras. Soms ook op gras- en open bouwland.

Levenswijze: broedvogel, in het najaar trekt hij naar Zuidwest-Europa. Sterk kustgebonden, maar ook langs grote rivieren. Echte pionier van onbegroeide plekken met hoge dynamiek.

Voeding: kleine slakjes, wormpjes en garnaaltjes.

Voortplanting: paartjes baltsen opvallend en broeden in kolonies.

Nest: kuiltje in de grond, soms opvallender met nestrand, op slik, kaal weiland of akker. 3-4 eieren.

Broedtijd: half april – eind juni, 23-25 dagen, vliegvlug na 35-42 dagen.

Beheer: behoud van de natuurlijke en halfnatuurlijke leefgebieden, zorgen dat de natuurlijke vegetatiesuccessie wordt afgeremd. Instellen van een veilige, rustige nestomgeving.

AGRILAND

U bent als eigenaar op zoek naar een aantrekkelijke, klare, transparante en vooral begrijpbare formule voor landbouw op uw gronden? Dan is Agriland NV voor u de beste partner.

Ons doel is niet uitsluitend een financiële optimalisatie te verzekeren, maar ook de band tussen de eigenaar, zijn land en de landbouwwereld te onderhouden. We ondersteunen de vergroening, de lokale werkgelegenheid en vertegenwoordigen u bij de overheid. Kortom, een duurzame en maatschappelijk verantwoorde landbouw.

De beste zorg voor uw grond krijgt u van Agriland NV. Meer info op www.agriland.be

Agriland NV // Avenue Pasteur 23 - 1300 Wavre // tel. +32 10/232 906 // fax +32 10/232 909 // e-mail: agriland@skynet.be

MEERSMAN & VAN KEER

ADVOCATENASSOCIATIE
ASSOCIATION D'AVOCATS

Specialisaties

- › Landbouwrecht en de Pachtwet
- › Milieurecht - Milieuvergunningen
- › Eigendomsrecht - Erfdienstbaarheden
Recht van uitweg
- › Bouwrecht - Stedenbouwkundige
vergunningen
- › Dieren: Koop - Verkoop - Aansprakelijkheid
- › Erfrecht en overdracht van het
familiale landbouwbedrijf

www.adv-mvk.be
Tel. 09 225 80 30

Willem Tellstraat 22, B-9000 GENT
Fax 09 225 73 26 - meersman.vankeer@adv-mvk.be

www.wavekarting.com

TEL: 058 23 14 75 - info@wavekarting.com

**INCENTIVES
TEAMBUILDING**
**BEZOEK DE
ZEEHONDJES!**

**Bestuur zelf een motorboot
en vaar op de Noordzee!**

Verken de kust met
onze luxe motorboten

www.knokkeboat.be

info@knokkeboat.be

Landelijk Vlaanderen

15
JAARDe eerste editie van
De Landeigenaar...

Landelijk Vlaanderen blaast 15 kaarsjes uit!

Er waren eens, heel lang geleden, twee verenigingen voor private eigenaars: de ene heette de Koninklijke Belgische Bosbouwmaatschappij (KBBM) en de andere de Vlaamse Landeigendom (VLE). De Vlaamse vleugel van de oude, wijze KBBM, toen reeds 107 jaar oud en de jeugdige, enthousiaste, innovatieve VLE, die pas 10 was geworden, hadden het plan om samen te smelten tot een grote sterke vereniging voor de private eigenaars in het *Vlaamsche land*.

DEN PRIVATEN EIGENAER VAN DEN VLAEMSCHEN ÈÈRDE
GINK OVERTIED IMMERS GEBUKT ONDER HET JUK VAN
DEN GROENE HOOFDSTRUCTUER ENDE DAT ZINDE
DESEN MENSCHEN NIET.

En zij waren niet de enigen! Menig plattelandsbewoner kreeg het *aan den riek* met het overbetuttelende beleid. De stichting van het nieuwe Landelijk Vlaanderen kwam in een stroomversnelling toen de ontevredenheid van de private eigenaars in Vlaanderen verder opliep met een grote manifestatie in Gent als gevolg (2003).

De strijders van het oude regime, moedig als zij waren, doch ietwat gevelde door de jaren en lange werkdagen wilden hun (tweede) pensioen nemen. Michel de Broqueville wou het nieuwe bloed gaan halen bij Philippe Casier, maar daarvoor was het nog wat te vroeg... In afwachting nam Thierry de l'Escaille de voorzittersrol op zich in navolging van zijn trekkersrol in de VLE. Daarnaast stond hij ook aan het roer bij de European Landowners' Organization (ELO). Al een geluk dat daar ook Charles Adriaenssen, Bertrand de Lophem en Vincent Dierckx waren, om Landelijk Vlaanderen op gang te trekken.

Zij namen Tom Anthonis als directeur onder de vleugels om de komende 2 jaar de relaties met KBBM te klaren en zo hun eigen identiteit uit te bouwen.

Philippe Casier nam in 2005 de voorzittersrol op en heeft Landelijk Vlaanderen uitgebouwd en bekend gemaakt bij de Vlaamse beleidsmakers. Bij zijn aftreden, verleden jaar, is duidelijk geworden dat Landelijk Vlaanderen zijn stempel meekreeg en vanuit zijn stevige stam verdere vertakkingen kan ontwikkelen. Voor die ontwikkeling verder waar te maken werd het roer overgenomen door een jonge, dynamische voorzitter: Christophe Lenaerts. Ter ondersteuning werd voor de praktische uitwerking Jurgen Tack aangetrokken als nieuwe en huidige directeur.

DE VLE WERD IN 1992-1993 GESTICHT DOOR THIERRY DE L'ESCAILLE, MICHEL DE BROQUEVILLE, MARC DE JONCKHEERE EN THIERRY STORME. MEVROUW DE BROQUEVILLE WAS DE EERSTE SECRETARIS-GENERAAL VAN DE VLE.

2004

2004

2004

2009

Op een dag namen Thierry de l'Escaille, Philippe Casier en Tom Anthonis een aantal beleidsmensen mee voor een verbroedering in Litouwen, alwaar zij te gast waren bij het ministerie voor bosbouw. Daar werden zij ontvangen door de minister van landbouw, platteland en bosbouw. Gedurende deze 5 dagen durende trip werd veel gesproken over de plattelandsontwikkeling. Dit is de basis geweest voor het denkwerk binnen Landelijk Vlaanderen getrokken door Philippe Casier, die intussen de tijd gevonden had, alsook de passende ambitie en passie.

2005

vlr: Jan Verheeke (Kabinet Openbare Werken, Milieu, Natuur en Energie), Anita Stevens (kabinet Ruimtelijke Ordening), Gert Van Den Genachte (Aeolus), Els Martens (Afdeling Natuur, AMINAL), Tom Anthonis (directeur Landelijk Vlaanderen), Thierry de l'Escaille (ondervoorzitter Landelijk Vlaanderen), Mevr. Starkevicius (dochter Litouwse minister van Landbouw), Brenda Bussche (Afdeling Natuur, AMINAL), Philippe Casier (voorzitter Landelijk Vlaanderen), Tom Embo (Inverde), Roel Vanhaeren (Afdeling Bos, AMINAL).

2011

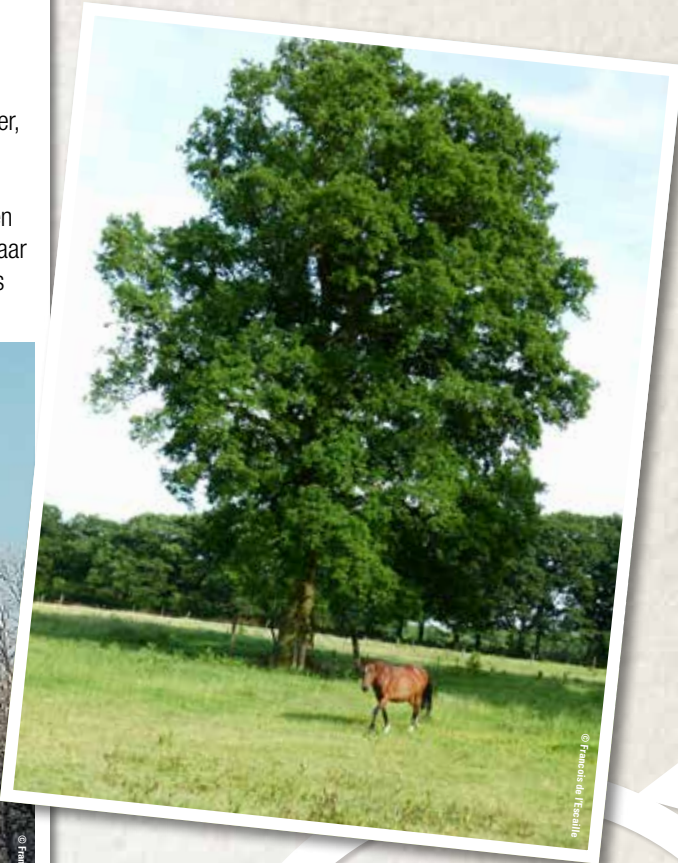

2012

De besprekingen voor de stichting van Landelijk Vlaanderen hebben plaatsgevonden bij de oom van Thierry, Jean de l'Escaille. De wortels van Landelijk Vlaanderen werden gevormd bij de favoriete oude eik van Thierry's grootmoeder, een van Vlaanderens' oudsten met een omtrek van bijna 7 m die de veterane leeftijd van 500 jaar geschat kreeg. Daaruit vloeide de toepasselijke boodschap: "Landgoederen en landeigendom hebben diepe wortels!" M.a.w. als eigenaar moet men alles op lange termijn bekijken; men moet aldus een langdurige visie kunnen ontwikkelen.

500 jaar oude eik die de eigenheid van Landelijk Vlaanderen inspireerde.

15
JAAR

2012

2013

2013

Met dank aan Thierry de l'Escaille voor de inspiratie voor dit artikel.

ONZE DIENSTEN VOOR UW HOLLANDS GRONDBEZIT

Rentmeesterschap: Wij kunnen voor u de pacht- en financiële administratie verzorgen en houden contact met de pachter.

Aan- en verkoop landbouwgrond: Als u uw grondbezit wilt uitbreiden kunnen we voor u aankopen. Ook voor het verkopen van uw percelen die verpacht zijn, kunt u bij ons terecht.

Taxeren: Voor het bepalen van de waarde kunnen wij voor u een taxatie uitvoeren, bijvoorbeeld voor een boedelverdeling.

KERKSTRAAT 54
3291 AM STRIJEN
ZUID-HOLLAND
NEDERLAND
T +31 78 674 94 32
WWW.OVERWATER.NL

Rentmeester NVR

Voor meer informatie of een afspraak

Neem contact op met de heer Pieter Kerkstra, +31 78 674 94 32 of stuur een e-mail naar p.kerkstra@overwater.nl.

KENNIS, ADVIES EN UITVOERING

'Overwater is sinds 1804 gevestigd in Strijen, zo'n drie kwartier rijden vanaf Antwerpen'

cazimir

ADVOCATEN AVOCATS ATTORNEYS

President Kennedypark 13/D
8500 Kortrijk

Tel.: +32 (0)56 25 21 07

Vijfhoekstraat 40/C
1800 Vilvoorde

Tel.: +32 (0)2 255 87 00

info@cazimir.be

www.cazimir.be

Cogels-Osylei 40
2600 Antwerpen

Tel.: +32 (0)3 218 51 25

LANDELIJK WONEN VERKOOP AGRARISCH VASTGOED

- > De gespecialiseerde makelaar mbt hoeses en gronden in buitengebied.
- > Deskundige begeleiding bij verkoop van uw hoeve of aankoop van uw droomlocatie.

Op zoek of te koop, contacteer ons: DANNY DE PAUW 0475 55 58 34
JO MULLIE 0477 52 57 82

A | G | R | O
V A S T G O E D bvba
www.agrovastgoed.be

MILIEU

Maak uw eigen zonneboiler

Auteur: Valérie Vandenabeele, Sr. Project Manager Natura 2000 & Policy Officer Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos & Hubertus Vereniging Vlaanderen - Foto's: © Caroline Lepot

Heeft u ook een zwembad, jacuzzi of andere waterpartij die u graag gratis en voor niets wil opwarmen? Het kan! T.t.z. het kan gratis, maar dan moet u zelf wel even de handen uit de mouwen steken. Caroline Lepot, een milieubewuste studente burgerlijk ingenieur aan de Université Catholique de Louvain, legt van A tot Z uit hoe iedereen zelf zijn eigen zonnecollector kan maken uit gerecupereerd materiaal en bovendien op een milieubewuste manier. Ze doopte haar thesiproject RELIOS: Reuse of Elements for Light Irradiated Operational System.

Voor haar project kreeg zij de 'Young People Award' van de Belgische Energie- en Milieuprijs. Daaropvolgend mocht zij Z.K.H. Prins Laurent van België ontvangen voor een persoonlijke toelichting over haar project (zie ook www.notele.be en zoek op 'relios'). De methode van Caroline is een van zoveel methoden, u kunt natuurlijk uw eigen variant bedenken.

Benodigdheden voor de zonnecel:

- condensors (buisen- en roostersysteem) van oude (kapotte) frigo, o.a. te vinden in elektronikawinkel
- (houten triplex)plaat (achterwand)
- verstevigingsbalken (hout) en latten
- multiplex WBP platen (Water Boiled Proof, geschikt voor buitentoepassing)
- hard polyisocyanuraat of PIR-isolatieplaten (@Recticel, speciaal voor warmte-isolatie)
- 2 buizen roestvrijstaal
- soda-calcium glas (enkel)

Stap 1

Frame van de zonnecel bouwen

Snij een triplexplaat op maat van de condensors, die erin moeten passen. Verstevig met zij- en tussenbalken.

Stap 2

Isoleren

Snij de PIR-isolatieplaten op maat en plaats in het frame voor extra isolatie. Plaats daarop de condensors.

Stap 3

Prepareer de toe- en afvoerbuizen

Neem hiervoor 2 buizen van roestvrijstaal. Plaats ze onderaan de kast met de condensors en laat een links en een rechts uitsteken buiten de kast. Soldeer de andere uiteindes (die niet uit het frame steken) dicht met een afdekking. Voorzie gaten waar de 4 condensors er elk respectievelijk in en uit moeten monden in stap 4.

Stap 4

Verbinding condensors met de toe- en afvoerbuizen

Soldeer de ene kant van elke condensor (met zilver of tin-lood soldeer) aan de invoerbuis en de andere kant van elke condensor aan de uitvoerbuis. Gebruik (zo nodig) een verlengstuk. (Indien mogelijk kan het voor deze stap handig zijn als u de zonnecel kunt ophangen.)

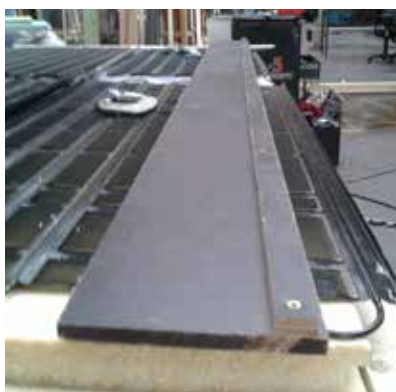
Stap 5

Test op lekkages

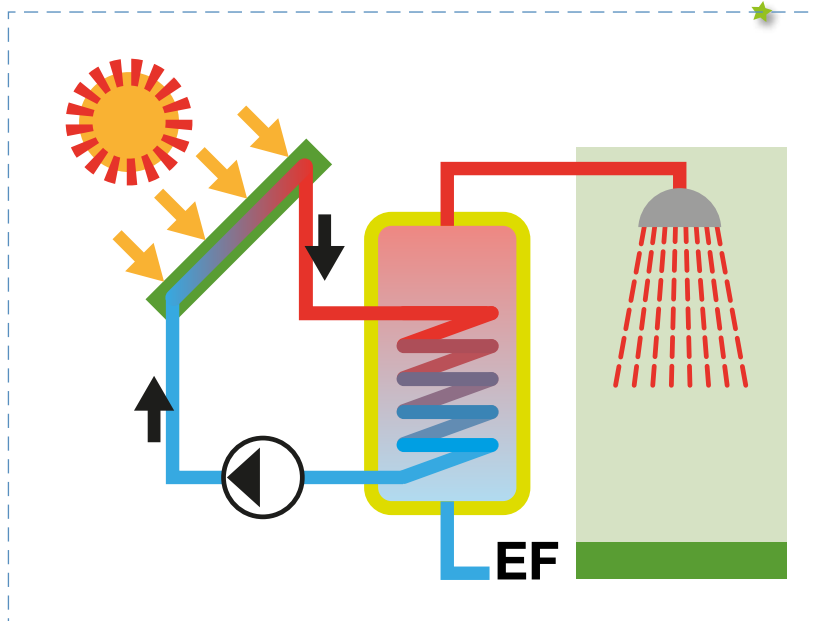
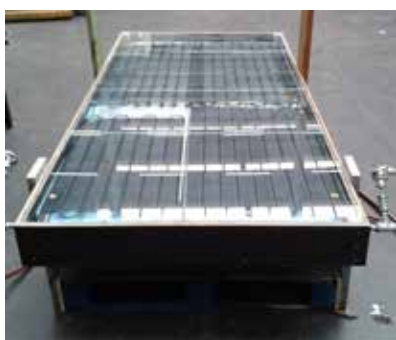
Is alles goed gesoldeerd? Hang de tuinslag vast aan de invoerbuis, laat er water doorlopen en kijk of er onderweg lekken zijn.

Stap 6**Afwerking frame**

Snij de zijwanden uit multiplex WBP op maat. Bevestig daarop kleinere latjes om het glas nadien te ondersteunen (plaats ze de dikte van het glas lager dan de rand van het frame). Bevestig de zijwanden en condensors zodat alles goed vast zit. Vul gaten met isolatie.

Stap 7**Werk de voorkant af**

Snij het soda-calciumglas (dit heeft een hoge transmissie- en zwakke reflectie-coëfficiënt en is UV- en neerslagbestendig) op maat voor het afsluiten van de voorkant. Bevestig het soda-calciumglas met silicone op de voorziene latjes. Werk ook de rand van het frame af met de silicone om insijpelen van water (regen) te voorkomen.

De zonnecollector uit het project is 4 m² groot.

Duurtijd opbouw: 20 uur.

Men kan water verwarmen tot 80 °C.

Ze kan een gezin van 4 personen voor 43% van hun warm water voorzien.

De klimaatimpact is ook een stuk kleiner dan een commerciële zonnecollector.

Voor het project werd enkel de achterwand, vijzen en silicone aangekocht t.w.v. € 120 (i.t.t. de commerciële prijs + installatie van € 4.000-6.000).

Het nadeel is dat ze wat minder efficiënt is en door gebruik van tweedehands materiaal logischerwijze wat minder lang meegaat.

Stap 8**Maken van steunelement**

Bouw een steunelement voor de zonnecel zodat die de zon optimaal kan opvangen (ideaaliter 45° voor de Belgische breedtegraad)?

Uw zonnecel is af! Om er nu water mee op te warmen, bevestigt u een stuk tuinslag of buis aan de toe- en afvoerbuis die uit de constructie steken en leidt het water via een pomp rond in een boiler (zie figuur rechtsboven). Vraag desnoods raad bij uw handige buurman om de pomp aan te sluiten.

Heeft u vragen of tips om te delen, Caroline helpt u graag verder via info@relios.be.

Gregory Vermaercke

PUBLI-ARTIKEL

Vlaams onteigeningsdecreet: op weg naar een meer efficiënte en rechtszekere onteigeningsprocedure?

1. Op 15 februari 2017 werd het Vlaamse Onteigeningsdecreet goedgekeurd. Het decreet overkoepelt de bestaande, maar verschillende en alleszins hopeeloos verouderde onteigeningswetten uit 1835, 1926 en 1962. De Vlaamse decreetgever heeft dus onmiddellijk de koe bij de horens gevat om de haar (sedert de 6^e staatshervorming) toegekende bevoegdheid uit te oefenen en het onteigeningsrecht te hervormen en moderniseren.

2. Het nieuwe Vlaamse Onteigeningsdecreet wijzigt op zich niets aan **de klassieke onteigeningsvoorwaarden, die onverminderd van toepassing blijven:**

- De onteigening kan enkel ten algemene nutte, waarbij private belangen hoogstens een ondergeschikte rol kunnen/mogen spelen
- De onteigening moet strikt noodzakelijk zijn.
- De onteigening moet een uitdrukkelijke wettelijke grondslag hebben
- De onteigening is enkel mogelijk nadat de decretaal bepaalde procedures doorlopen zijn
- De onteigening moet gepaard gaan met een billijke en voorafgaande schadevergoeding.

Nieuw is echter wel dat het Decreet uitdrukkelijk voorziet in **een definitie van het begrip 'onteigening'**, ter bevestiging van hetgeen hieromtrent reeds in de rechtsleer en rechtspraak werd gesteld. Eveneens wordt nu voorzien dat niet enkel 'onroerende goederen' onteigend kunnen worden, maar evenzeer afzonderlijke zakelijke rechten (andere dan het eigendomsrecht).

3. In het kader van een betere rechtsbescherming voor de onteigende wordt in het Decreet **een verplicht openbaar onderzoek** voorgeschreven, dat desgevallend kan samenlopen met andere ruimtelijke ordeningsprocessen (bv. vaststelling van een ruimtelijk uitvoeringsplan).

Evenzeer voorziet het Decreet in een **onderhandelingsplicht** voor de onteigenende instantie: de onteigening blijft een 'ultimum remedium' en dus moet de onteigenende instantie een aantoonbare poging ondernemen om tot minnelijke verwerving over te gaan. Het Decreet legt dan ook de verplichting op tot een schriftelijk aanbod – voorafgaand aan de gerechtelijke procedure – dat objectief, gemotiveerd en gebaseerd is op de gevoerde onderhandelingen.

4. In het kader van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bestond reeds **een regeling inzake zelfrealisatie**, die eigenaar(s) onder bepaalde voorwaarden de mogelijkheid geeft zelf het onteigeningsdoel te realiseren ten einde een onteigening af te wenden. Deze regeling wordt nu eveneens voorzien in het Decreet: de verzoeker moet hierbij uiteraard aan welbepaalde voorwaarden voldoen (aantoonbaar in staat en bereid om het onteigeningsdoel te realiseren) en zelfrealisatie wordt uitgesloten voor bepaalde handelingen (bv. spoorweginfrastructuur, haveninfrastructuur, ...). Eigenaar(s) die hiertoe initiatief willen nemen moeten wel snel handelen want het Decreet voorziet in strikte termijnen – **op straffe van verval** – om dergelijk verzoek in te dienen (reeds tijdens het openbaar onderzoek).

5. Procedureel voorziet het nieuwe Decreet in een duidelijke afstemming tussen de bestuurlijke en de gerechtelijke fase, waarbij voornamelijk de gerechtelijke fase een aanzienlijke vereenvoudiging met zich zou moeten meebrengen.

De bestuurlijke fase eindigt met een definitief onteigeningsbesluit dat rechtstreeks aanvechtbaar is bij de **Raad voor Vergunningsbetwistingen** binnen een termijn van 45 dagen (op straffe van verval). Opnieuw moet de Raad van State hier dus een aangelegenheid afstaan, maar de Raad van

© Gert Bigaerts

State blijft wel de Cassatierechter tegen verdere uitspraken van de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

In de gerechtelijke fase wordt nu voorzien in 1 gerechtelijke procedure voor de Vrederechter en dit via dagvaarding (die op straffe van nietigheid tal van zaken dient te bevatten).

In een eerste stap dient eerst de **wettigheid van de onteigening en de voorlopige onteigeningsvergoeding** vastgelegd te worden. Hiervoor voorziet het Decreet alvast in kortere termijnen van rechtspleging, maar blijft wel de mogelijkheid bestaan dat de Vrederechter een deskundige aanstelt. Het Decreet maakt gewag van een vermoeden van wettigheid van de onteigening, in de mate deze niet uitdrukkelijk betwist wordt op de inleidende zitting. **Deze inleidende zitting – en de aanwezigheid van de onteigende personen – vormt dan ook een essentieel punt in de procedure.**

In een navolgende 2^e stap wordt dan de **definitieve onteigeningsvergoeding** bepaald.

6. Tot slot voorziet het decreet ook in een modernisering van de **regeling inzake wederoverdracht**. De onteigende instantie zal een daadwerkelijke aanvang moeten nemen met de realisatie van het onteigeningsdoel binnen een termijn van 5 jaar wil ze deze wederoverdracht vermijden.

Evenzeer voorziet het decreet in een regeling om de **overheid te dwingen** om een deel van het onroerend goed dat niet wordt onteigend, toch over te nemen voor zover het niet-onteiende deel geen reële waarde meer heeft voor de onteigende. Als typevoorbeeld kan hierbij gedacht worden aan een woning, waarbij de onteigening, gelet op de noodzakelijkheidsvereiste, slechts de helft van de woning treft en waarbij het niet om 2 onderscheiden delen gaat. Indien het restant niet op zichzelf kan blijven staan, kan de onteigende de afdwingbare overname vragen.

Indien hierover tussen partijen geen overeenstemming bereikt kan worden, kan de Vrederechter gevat worden. Opnieuw voorziet het Decreet hierbij in **strikte termijnen** tot het instellen van dergelijke vorderingen zodat waakzaamheid ten eerste geboden is.

7. Het Decreet is goedgekeurd op 15 februari 2017 door de Vlaamse Regering.

Voor de **effectieve inwerkingtreding** is het wachten op de publicatie in het Belgisch Staatsblad, alsook nadere uitvoeringsbesluiten die nog genomen dienen te worden. Dit zou nog voorzien worden voor 2017.

Ongetwijfeld zal ook dit nieuwe Decreet aanleiding geven tot nieuwe discussies: aan de praktijk, rechtspraak en rechtsleer om deze verder uit te klaren. Marlex is er alvast klaar voor om u met raad en daad bij te staan.

Meer weten? Voor al uw vragen over deze materie kan u terecht bij Marlex advocatenkantoor (www.marlex.be of mail naar: gregory.vermaercke@marlex.be).

Hulp nodig? Team Overheid en Omgeving staat voor u klaar om uw dossier op een juridisch verantwoorde en persoonlijke manier te begeleiden.

Opleidingen? Wenst u een opleiding op maat over dit thema? Of wenst u een cliëntenseminarie bij te wonen? Neem contact met ons op of hou onze website in de gaten (www.marlex.be)!

Bosbouw

Het belang van bosonderzoek... en de vraag naar bos- en houtproducten in de toekomst

Auteur: Maurits de Groot, Projectcoördinator Particulier Bosbeheer Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos

Dit artikel is geschreven op basis van de presentatie van Joris Van Acker, professor houttechnologie, Universiteit Gent.

Op 12 mei 2017 werd het Bossymposium georganiseerd door het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO).

Op deze dag werd de stand van zaken van het bosonderzoek in Vlaanderen in beeld gebracht en werd er op participatieve wijze gekeken naar de toekomst.

Vertegenwoordigers uit de wetenschap, het beleid en het middenveld hebben in de voorafgaande weken voorbereidingen getroffen. Onder andere het APB-NB was, via haar rol in het Bosforum, actief betrokken bij het proces waarbij in drie workshops de verwachtingen en ambities voor het bos in Vlaanderen werden gekaderd. Hierbij werd in kaart gebracht welk onderzoek er nodig wordt geacht om het bos te laten voldoen aan de maatschappelijke verwachtingen nu en in de toekomst. De participatie van het APB-NB kaderde in het Interegproject Forêt Pro Bos waarbij onder andere wordt gepoogd de samenwerking tussen houtproducent en -verwerker te optimaliseren.

De International Union of Forest Research Organizations (IUFRO) heeft vijf belangrijke thema's bepaald voor het bosonder-

zoek: Bossen en Bosproducten, Bossen voor Mensen, Bossen en Biodiversiteit, Bossen en Bodem en Water, Bossen en Klimaat. Voor elk thema brachten wetenschappers een stand van zaken van het onderzoek en de resultaten van de workshops. Dit werd vervolgens gekaderd vanuit het beleid en vanuit het middenveld. In een interactieve sessie konden de aanwezigen zelf hun mening geven over de toekomst van het bosonderzoek in Vlaanderen. Minister Joke Schauvliege sloot het symposium af met haar perspectief. Dit artikel focust zich op het thema Bossen en Bosproducten.

De problematiek

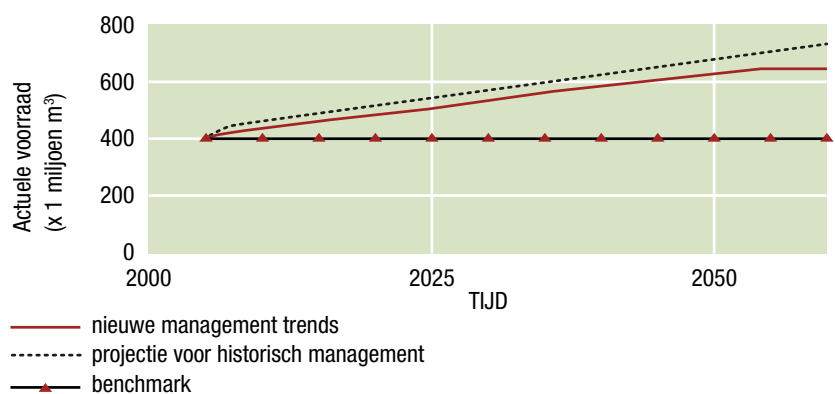
Op wereldniveau wordt jaarlijks 3,5 miljard m³ hout geoogst. Gezien de demografische trends en toenemende levensstandaard is het zeker dat dit getal in de toekomst zal stijgen. Daarbovenop wordt in steeds meer delen van de wereld het gebruik van fossiele brandstoffen en materialen met een grote milieu-impact aan banden gelegd. In plaats daarvan wordt geïnvesteerd in duurzame producten en het hergebruiken

van grondstoffen. Het gebruik van de 'milieuvriendelijke en hernieuwbare grondstof hout' neemt hierdoor aan belang toe. De verwachtingen zijn dat het jaarlijks geoogste volume zal stijgen tot 10 miljard m³ in 2050. De grote uitdagingen van deze tijd zijn dan ook te vinden in de combinatie ecologie en economie.

De discussie vandaag de dag rond landgebruik en het herstellen van ecosystemen zal de toekomst van vele generaties na ons beïnvloeden.

Het Europese Bos

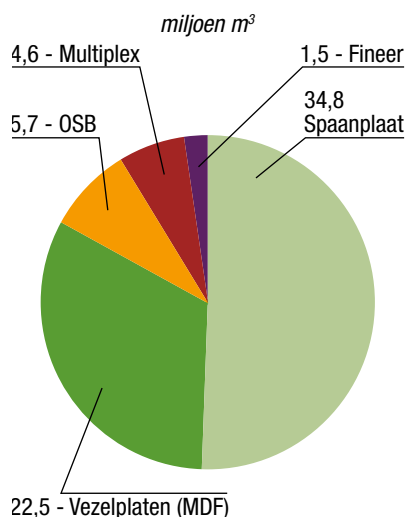
Jaarlijks wordt er in Europa ongeveer 387,5 miljoen m³ industrieel rondhout geoogst (figuur 1). Daarvan exporteren we 44,3 miljoen m³ en importeren we 55 miljoen m³. Het netto gebruik ligt dus net onder de 400 miljoen m³. Ter vergelijking, in Noord-Amerika wordt er jaarlijks gemiddeld 504,8 miljoen m³ industrieel rondhout geoogst. Zij exporteren 17,4 en importeren 5,8 miljoen m³.

Figuur 1: Houtproductie in Europees bos (Nabuurs et al., 2007)

Added value

In Europa is een sterke houtverwerkende industrie aanwezig. Deze 'toegevoegde waarde' is belangrijk voor de werkgelegenheid en het vergroten van het draagvlak voor houtproductie. De verwerking van zowel loofhout als naaldhout (loofhout 13,1 miljoen m³ en naaldhout 102,7 miljoen m³) is in de afgelopen jaren ongeveer met 1% gedaald. Toch is de import met gemiddeld 3% gestegen. Jaarlijks wordt er in Europa 69 miljoen m³ hout omgezet tot plaatmateriaal (figuur 2). Ongeveer 90 miljoen ton aan hout wordt verwerkt tot papier. Daarnaast produceren we bijna 500.000 m³ 'cross-laminated timber'. Dit product laat een duidelijke stijgende lijn zien in de afgelopen 8 jaar (figuur 3).

Figuur 2: Verdeling in de productie van verschillende types plaatmaterialen
Bron: UNECE / FAO, 2016

In Europa is de hoeveelheid hout dat wordt gebruikt voor energiedoeleinden in 10 jaar flink toegenomen. In 2005 produceerden we nog geen 2.500 PJ (petajoules), in 2014 was dit gestegen tot 3.300 PJ. Wereldwijd neemt de consumptie van hout voor de productie van energie een toenemend aandeel in het totale houtgebruik.

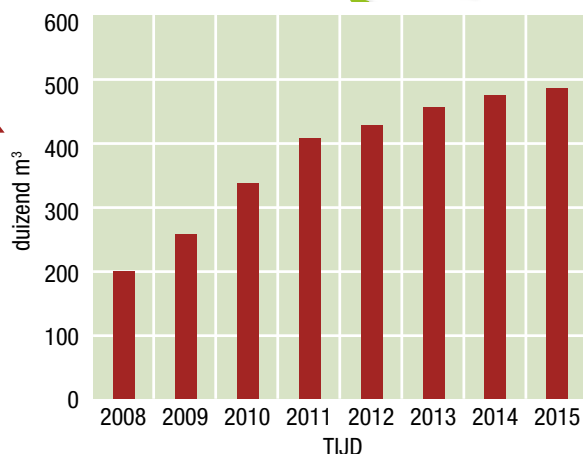
Op de wereldmarkt is Europa een belangrijke producent van de hernieuwbare grondstof hout.

Over het algemeen wordt voor de professionele industrie meer naaldhout dan loofhout geproduceerd en verwerkt. Wordt loofhout ondergewaardeerd? Misschien wel. Vele toepassingen zijn gevonden voor de naaldhoutsoorten die vaak worden gebruikt als constructiemateriaal. Onderzoek naar hoogwaardige toepassingen voor ons loofhout zijn zeer nuttig.

Onderzoeksthema's voor de bio-economie

De vraag van de maatschappij naar hout zal in de toekomst nog meer stijgen. Om bossen in Vlaanderen maximaal (naar het draagvlak van het ecosysteem) in te zetten moet er meer onderzoek plaatsvinden. In de voorbereidende sessies van het Bossymposium werden de volgende drie belangrijke onderzoeksthema's gedefinieerd:

1. Vraag en aanbod van bosproducten
2. Beheer i.f.v. bosproducten
3. Uitgangsmateriaal voor bosproducten

Figuur 3: Opkomst van de productie van Cross-laminated timber in Duitsland, Oostenrijk en Zwitserland van 2008-2015, Bron: Holzkurier, 2015

Vraag en aanbod

Hout is een zeer divers product met veel verschillende verwerkingsmogelijkheden. Niet al het hout is overal beschikbaar of mogelijk om te telen. Zo zijn er gebieden die zeer geschikt zijn voor beuk of douglas en zijn er andere waar men eerder grove den of eik zou verwachten. Het creëren van potentiekaarten is een goede manier om een afwegingskader in werking te stellen zodat bij de bosontwikkeling rekening wordt gehouden met soortenkeuze in functie van de locatie →

en doelen. Er zullen potenties zijn voor kwaliteitshout en voor bulk, beide zijn nodig voor onze industrie. Dergelijke kaarten kunnen de rol van Vlaanderen verduidelijken bij het voortbrengen van bosproducten, nu en in de toekomst. Het multifunctioneel benaderen van deze kaarten is essentieel, al moet men ook niet bang zijn om te zoneren en hierdoor te focussen op een bepaald product.

 Veel van de bossen in Vlaanderen zijn in de laatste jaren geëvolueerd van een plantagemodel naar een half-natuurlijk bos.

Daar waar voorheen vooral uitheemse of inheemse, maar wel monotone bossen de boventoon voerden is er heden ten dage meer aandacht voor natuurlijke processen. Het gevolg is een meer natuurlijk bos waar soorten- en leeftijdsvariatie, samen met natuurlijke verjonging het bosbeeld, maar ook de functionaliteit van het bosproduct, danig hebben veranderd. Er is nood aan meer kennis over terrein-potenties waardoor beleidsondersteunende initiatieven kunnen ontwikkeld worden om de bio-economie in Vlaanderen te behouden en te ontwikkelen.

Beheer

Niet alleen bossen maar ook de hout-verwerkende industrie is gebaad bij een langetermijnvisie. Het omvormen van bossen is een zeer traag proces en voordat een boom kaprijp is, gaan er jaren voorbij. De industrie wenst een constante stroom van grondstoffen, alleen dan is er zekerheid voor het behouden van capaciteit en bijbehorende werkgelegenheid. Zekerheid is ook belangrijk voor de bosbeheerder. Voor rendabel bosbeheer moet het hout kunnen worden verkocht voor een prijs die de investering dekt. Onderzoek is daarom nodig om te bepalen welk beheer gevoerd moet worden om op lange termijn meerdere doelen te kunnen waarborgen. Diversifiëring van het aanbod aan bosproducten maakt de beheerder weerbaarder bij een veranderende markt.

Bestaande beheersinstrumenten dienen te worden geëvalueerd. Worden systemen zoals DSS, SimForTree en Bobo optimaal gebruikt? Wat zijn hun sterktes en zwaktes? Dergelijke beheerssystemen zullen meer moeten worden ingezet om diverse ecosysteemdiensten te ontwikkelen. Zodoende kunnen accenten gelegd worden in het beheer, afhankelijk van de locatie.

 Goede technische kennis van bos is essentieel om een product te kunnen ontwikkelen.

Vormingstrajecten zijn cruciaal om een goede afweging te kunnen maken tussen de ecologische, de economische en de maatschappelijke bosfuncties. Een goed

voorbeeld hiervan is het marteloscooponderzoek. Een marteloscoop is een trainingstool waarmee bosbeheerders hun vaardigheden trainen in het schalmen (blessen) van bosbestanden (zie 'De Landeigenaar' nr. 69).

Uitgangsmateriaal

Een goed product begint bij de basis: de boom. Het is van groot belang dat het uitgangsmateriaal dat op de markt komt, zowel van naald als loof en inheems als uitheems bos, genetisch divers is. De uitbreiding van het genetisch aanbod is noodzakelijk, willen we de genetische diversiteit in bossen doen toenemen om ze weerbaarder te maken tegen klimaatsverandering. Variatie verkleint de kans op sterfte of degradatie door ziektes en plagen. Door de algemene verschuiving van naaldhout naar loofhout zou populier in de toekomst een (nog) grotere rol kunnen gaan spelen.

Blijvend onderzoek moet gebeuren naar uitgangsmateriaal gericht op de productie van kwaliteitshout. Niet enkel de herkomst is van belang, in een veranderend klimaat moet de teelt van kwaliteitshout worden gegarandeerd. Onderzoek naar nieuwe soorten of variëteiten is essentieel voor het voortbestaan van de bos- en houtkolom in Vlaanderen. Het onderzoek kan de basis zijn voor beleidsinitiatieven die soepeler omgaan met de problematiek rond inheemse en uitheemse boomsoorten en gecombineerd daaraan het standstillprincipe.

Vlaanderen wordt internationaal erkend als het gaat om houtstudies.

Er is in Vlaanderen, onder andere in de universiteiten en onderzoekscentra, veel kennis aanwezig over de verwerking van hout. Willen we dat dit zo blijft, dan moet er geïnvesteerd worden in bijkomend onderzoek over houtkwaliteit, gemodificeerd hout en innovatieve houtverwerking zoals cross-laminated timber of chemische toepassingen.

Conclusies

De vraag naar hout zal op mondiaal niveau toenemen. De verwachting is dat er tegen 2050 tweeëneenhalf keer zoveel hout nodig zal zijn, deels ter vervanging van de vandaag de dag veel gebruikte grondstoffen die een zware milieu-impact hebben. Ieder land op de wereld heeft de verantwoordelijkheid keuzes te maken in de mate waarin het voorziet in de eigen behoeften. Vlaanderen kan niet achterblijven en moet haar zelfvoorzieningsgraad verhogen. Onderzoek is hiervoor zeer noodzakelijk. Uit de samenwerking tussen bosbeheerder en verwerkende industrie vloeit de toekomstvisie waar beide van profiteren.

Gaan we voor bulk of voor kwaliteit, of misschien best voor beiden? Wie is verantwoordelijk voor de groter wordende houtbehoefte? De juiste kaarten zullen de basis zijn voor de beslissing wat, waar te produceren. Integreren we functies (*landsharing*) of zoneren we beter (*landsparing*)? Multifunctioneel bosbeheer heeft als voordeel dat hetzelfde gebied zowel hout produceert, geschikt is voor rust en ontspanning als de natuur

herbergt. Het nadeel is dat hierdoor geen enkele functie optimaal kan worden ingevuld. Landsparing laat ruimte voor de teelt van hout in een plantagemodel maar ook voor pure natuur. Een breed herkomstaanbod is belangrijk voor een grotere diversiteit om de kans op ziektes en plagen te minimaliseren. In Vlaanderen is er, zoals reeds aangehaald, veel kennis beschikbaar over houtverwerking. Daaruit vloeiend vernieuwend onderzoek kan bijdragen tot nieuwe verwerkings technieken, meer 'added value' en een betere marktpositie voor Vlaams hout.

Als maatschappij staan we voor een aantal grote beslissingen aangaande duurzaamheid en landgebruik. Het APB-NB onderstreept het belang van gedegen bosonderzoek dat een basis is voor eenieder die actief is in de bos- en houtsector in Vlaanderen. Alleen met de juiste kennis en samenwerking zijn we in staat het bosesysteem, met al haar daaruit voortvloeiende diensten, te laten floreren.

Met steun van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling

Natuur

Natura 2000 Actie Plan

Een actieplan voor de natuur, de mensen en de economie

Auteur: Valérie Vandenabeele, Sr. Project Manager Natura 2000 & Policy Officer Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos & Hubertus Vereniging Vlaanderen

Een tijdje geleden hield de Europese Commissie (EC) een publieke enquête om na te gaan of de habitat- en vogelrichtlijn nog steeds geschikt zijn om hun doelen te bereiken. Dit was de zogenaamde Fitness Check. De resultaten uit die Fitness Check werden reeds gepubliceerd in Landeigenaar 72 en 73. De algemene conclusie was dat de richtlijnen geen update nodig hebben, maar dat er wat schort aan de implementatie.

Om tegemoet te komen aan de implementatie-problematiek, lanceerde de Europese Commissie onlangs een Actie Plan voor beide richtlijnen. Het Actie Plan omvat 4 prioriteiten met in totaal 15 acties voor de komende 2 jaar, die geïmplementeerd moeten worden door de Europese instellingen en lidstaten – en niet onbelangrijk – in samenwerking met de relevante stakeholders, waar ook de private beheerders toe behoren. Onze Europese vertegenwoordigers FACE en ELO waren alvast betrokken bij het opstellen van de 15 acties. Hieronder wordt een beknopte weergave van de acties weergegeven, met hun belang voor de private beheerders

Dankzij de richtlijnen worden in Europa 1.500 diersoorten en 200 Europese habitattypes zowel binnen als buiten het Natura 2000-netwerk beschermd. De natuurbescherming wordt er gecombineerd met duurzaam landgebruik en duurzame economische activiteiten.

Prioriteit A

De richtsnoeren, kennis en samenhang met bredere sociaaleconomische doelstellingen verbeteren.

Voor de economische sectoren is dit een belangrijke prioriteit. De EC erkent de vaak te strikte toepassing van de regels voor natuurbescherming, met onnodige vertragingen en zware lasten bij vergunningsprocedures en daaruit volgende vermijdbare spanningen tussen natuurbeheer en socio-economische activiteiten. Onderstaande acties moeten grondbezitters- en gebruikers aanmoedigen zich maximaal in te zetten voor het natuurbeheer.

Actie 1: In alle EU-talen richtsnoeren bijwerken, ontwikkelen en actief promoten betreffende:

- bouwvergunningsprocedures, bescherming en beheer van soorten alsook sector-specifieke ontwerpen;**
- de integratie van ecosysteemdiensten in besluitvorming.**

In het eerste deel (a) zal vooral de flexibiliteit van de richtlijnen belicht worden, met o.a. specifieke richtlijnen rond behoud en management, mitigerende maatregelen en windenergie in Natura 2000-gebieden.

Het tweede deel (b) tackelt de problematiek van terugvloeiing van voordelen/opbrengsten uit ecosysteemdiensten die Natura 2000 levert, waar geen vermarktbare prijs aan hangt. Hiertoe zullen een richtlijn en praktische tools opgemaakt worden om de integratie van ecosystemen en hun diensten te integreren in beleid.

Actie 2: Een ondersteunings-mechanisme opzetten om de autoriteiten van de lidstaten te helpen de voornaamste problemen aan te pakken bij het toepassen van de vergunningsvoorschriften van de vogel- en habitatrichtlijn voor Natura 2000 en van de regels inzake de bescherming van soorten.

Deze acties zijn vooral gericht naar ondersteuning voor overheden, met als meest interessante punt een verwijzing naar het belang om de rechtszekerheid te garanderen. Daarom is het ook voor private eigenaars en beheerders een belangrijke actie om op te volgen.

Actie 3: De kennis verbeteren, onder andere door middel van beter en efficiënter toezicht, en zorgen dat de voor de uitvoering van de richtlijnen noodzakelijke gegevens (bv. satellietbeelden van het Copernicusprogramma) online toegankelijk zijn voor publiek.

Op Europees niveau zal men een aantal tools zoals de Natura 2000 Viewer updaten. Aan de lidstaten wordt een betere monitoring gevraagd zodat kennisnichten ingevuld kunnen worden tegen de volgende EU-rapportage in 2019. In Vlaanderen heeft men hiertoe reeds acties ondernomen, waarbij wij als private sector de vinger aan de pols houden.

Prioriteit B

Politieke betrokkenheid opbouwen en de naleving verbeteren

Momenteel ligt de praktische uitvoering bij de lidstaten en wordt er vaak niet genoeg over de landsgrenzen samengewerkt, zodat het Natura 2000-netwerk daar niet steeds de nodige samenhang vertoont of nog functioneel is (ook naar milieubeleid). Daarom zal de EC in de toekomst nauwer samenwerken met de lidstaten.

Actie 4: Het Natura 2000-netwerk voltooien en met name lacunes in het mariene netwerk opvullen alsook voor alle gebieden de nodige beschermingsmaatregelen instellen.

In Vlaanderen zijn intussen alle SBZ's aangeduid via besluiten. Het maritieme deel is een federale materie, waarvoor de beheersplannen bij publicatie van deze Landeigenaar hun openbaar onderzoek afronden (zie ook de digitale nieuwsbrief van Landelijk Vlaanderen).

Actie 5: De nieuwe procedure voor de evaluatie van de uitvoering van het milieubeleid gebruiken voor gespecialiseerde bilaterale vergaderingen met nationale en regionale autoriteiten om goedgekeurde routekaarten te ontwikkelen om de uitvoering te verbeteren en met grondbezitters en andere belanghebbende over problemen bij de uitvoering te overleggen.

Via de nieuwe Environmental Implementation Review (EIR) kan een gestructureerde dialoog opgezet worden met elke lidstaat om structurele problemen en noden aan te pakken in dialoog met de verschillende sectoren. Een van de acties zegt specifiek om ook met de private sector rechtstreeks te overleggen.

Actie 6: Overheden en belanghebbenden uit verschillende lidstaten op het niveau van de biogeografische regio's samenbrengen om gemeenschappelijke problemen (bvb. grensoverschrijdende problemen) aan te pakken.

Hoewel er in vele landen goede praktijken te vinden zijn, neemt de EC actie om deze beter te verspreiden. ➔

Actie 7: Soorten- en habitatactie-plannen voor de meest bedreigde soorten en natuurlijke habitats. Het opzetten van platformen voor belanghebbenden betreffende co-existentie met tot conflicten aanleiding gevende soorten (bv. grote carnivoren) verder ontwikkelen.

Deze actie komt overeen met de soorten-beschermingsprogramma's (SBP) die bij ons reeds ontwikkeld worden in overleg met het middenveld. Intussen zijn voor hamster en grauwe kiekendief de lokale overlegplatformen voor de uitvoering ervan gestart. Voor de kaarten van de regio's verwijzen we naar de artikels in Landeigenaar 70.

Bij conflictsoorten zoals de wolf, de beer en andere grote predatoren neemt de EC zelf actie en zal ze overlegplatformen opzetten om de betrokkenen met elkaar in overleg te laten gaan.

Prioriteit C Meer investeringen in Natura 2000 en betere synergieën met de financieringsinstrumenten van de EU

De kostprijs voor de implementatie van Natura 2000 wordt geschat op € 5,8 miljard per jaar en de voordelen op € 200-300 miljard per jaar. Een belangrijk pijnpunt is echter het tekort aan financiering. Daarom moet het actieplan de beschikbare EU-financiering beter gebruiken om natuur aantrekkelijker te maken voor particuliere investeerders. Daarom wil men Natura 2000 en biodiversiteit ook een prominente plaats geven in het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB).

Actie 8: Investerings in de natuur stimuleren:

- a. de lidstaten helpen hun meerjarige financiële planning voor Natura 2000 te verbeteren door hun prioritaire actiekaders bij te werken;
- b. een verhoging met 10% voorstellen van het LIFE-budget voor projecten die het natuurbehoud en de biodiversiteit ondersteunen, zonder dat de begrotingstoewijzing voor het LIFE-programma in zijn geheel verandert;
- c. investeringen in natuurprojecten door de particuliere sector stimuleren.

Vooraf het laatste punt is voor de private beheerder van belang want een grote oppervlakte Natura 2000 is in privaat beheer. Er zullen specifieke pilootprojecten ondersteund worden voor het opzetten van netwerken van private eigenaars en van op maat gemaakte instrumenten voor private eigenaars. Private investeringen moeten bevorderd worden via de Natural Capital Financing Facility (NCFF) waarbij de Europese Investeringsbank leningen en investeringen in fondsen voorziet om natuurprojecten te ondersteunen. De EC zal bijkomend pilootprojecten voor landeigenaarsorganisaties ondersteunen die significant bijdragen om de instrumenten voor privaat landbeheer in Natura 2000-gebieden in LIFE-programma's onderzoeken.

Actie 9: Synergieën met financiering uit hoofde van het gemeenschappelijk landbouwbeleid, waaronder een

doeltreffende aanwending van Natura 2000-betalingen en agro-milieu-klimaatmaatregelen, de ontwikkeling van resultaatgerichte regelingen, ondersteuning van landbouwers via bedrijfsadviesdiensten voor de landbouw, en de overdracht van innovaties en kennis via het Europees innovatiepartnerschap inzake productiviteit en duurzaamheid in de landbouw bevorderen.

De EC zal een evaluatie over de impact van het GLB op biodiversiteit uitvoeren.

Actie 10: De kennis van financieringsmogelijkheden uit hoofde van het cohesiebeleid vergroten en de synergieën verbeteren.

Het cohesiebeleid 2014-2020 voorziet investeringssteun, capaciteitsopbouw en coöperatiemogelijkheden voor biodiversiteit en natuurbescherming. De EC zal een handleiding voorzien voor het gebruik van deze financiering, best practices en informatie over de voordelen van Natura 2000.

Actie 11: De synergieën met het gemeenschappelijk visserijbeleid en het geïntegreerd maritiem beleid verbeteren, onder andere door een doeltreffender gebruik van de beschikbare financieringsmogelijkheden.

Actie 12:

a. Richtsnoeren verschaffen om het gebruik van groene infrastructuur te ondersteunen voor een betere connectiviteit tussen Natura

**2000-gebieden;
b. projecten omtrent op de natuur gebaseerde oplossingen ondersteunen met EU-financiering uit hoofde van het onderzoeks- en innovatiebeleid en Horizon 2020.**

Naast de Natura 2000-gebieden is ook andere 'groene' infrastructuur (GI) van belang voor habitats en soorten. De EU zal een richtsnoer uitwerken met doelen, prioriteiten en criteria voor GI-projecten. Horizon 2020 is een EU Onderzoek- en Innovatieprogramma, die haar financiering focust op doorbraken, ontdekkingen en pilootprojecten. Dergelijke uitkomsten moeten via de acties beter verspreid worden.

**Prioriteit D
Betere communicatie en voorlichting en grotere betrokkenheid van burgers, belanghebbenden en gemeenschappen**

Hoewel in Vlaanderen het Natura 2000-overleg een participatief traject is, is dit in andere landen niet altijd het geval. De acties willen dergelijke aanpak met grotere betrokkenheid van alle belanghebbenden bevorderen voor een betere uitwisseling van kennis en aandacht voor goede beheerpraktijken.

Actie 13: De uitwisseling van kennis en de betrokkenheid van lokale en regionale autoriteiten ondersteunen d.m.v. een gemeenschappelijk platform met het Comité van de Regio's.

Actie 14: De erkenning van goed beheer van Natura 2000-gebieden alsook bewustmakingsinitiatieven inzake de natuurrichtlijnen via desbetreffende fora ondersteunen, waarbij nieuwe technologieën en voorlichtingsactiviteiten worden aangewend, en het verband tussen het natuurlijk en het cultureel erfgoed versterken, in het bijzonder in de context van het Europees Jaar van het cultureel erfgoed (2018).

Een goed bewustzijn bij eigenaars, gebruikers en andere betrokkenen is essentieel voor een effectief en efficiënt management van de Natura 2000-gebieden. De acties focussen op de erkenning van goed beheer, met o.a. de verderzetting van 21 mei als Europese Natura 2000 dag (zie ook onze nieuwsbrief met

georganiseerde wandelingen bij private Natura 2000-beheerders). Ook moet de link tussen natuur en cultureel erfgoed versterkt worden, denk maar aan ons Natuur- en Erfgoedbeleid die soms tegenovergestelde doelen voorop stellen.

Actie 15: Jongeren actief betrekken bij maatregelen in verband met maatschappelijke behoeften door hen de kans te bieden in Natura 2000-gebieden mee te werken aan natuurbescherming (Europees Solidariteitskorps).

Het Europees Solidariteitskorps van de EU wil jongeren (18-30 jaar) de kans bieden om in hun eigen land of elders in Europa vrijwilligerswerk te gaan doen of mee te werken aan projecten die mensen en gemeenschappen helpen. Op die manier wil de EC jongeren waardevolle kennis laten opdoen voor hun beroepsleven.

Een aantal acties zullen een rechtstreeks of onrechtstreeks effect hebben op uitvoerend beleid voor de private eigenaars en beheerders in alle lidstaten. Landelijk Vlaanderen en HWV zullen de verdere uitvoering nauwlettend volgen, met het oog op een stimulerend uitvoerend beleid, dat onze sector daadwerkelijk ondersteunt.

Landbouwmaatregelen binnen het Vlaams Klimaatfonds

In het kader van de Europese en Vlaamse klimaatdoelstellingen is het nuttig maatregelen te nemen om de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen verder te reduceren. De Vlaamse Regering keurt nu een besluit goed dat invulling geeft aan aan 2 engagementen uit het Vlaams Klimaat- en Energiepact:

- bijkomende stimulering van investeringen met mitigerend klimaateffect via het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF),
- en het vervolgtraject op het project Enerpedia 2.0 (wordt een overheidsopdracht aanbesteed – 15 april

bekendgemaakt – met als doelstelling het energiebewustzijn en het energiegebruik op landbouwbedrijven te verbeteren).

Voor de bijkomende VLIF-investeringen wordt in 2017 binnen het Vlaams Klimaatfonds € 3,6 miljoen vastgelegd; voor de overheidsopdracht € 0,4 miljoen. Enerpedia 2.0 had als belangrijkste doelstelling om innovatieve duurzame technieken verder te ontwikkelen en vlotter ingang te doen vinden bij landbouwers.

Bekrachtiging en afkondiging decreet over de vermindering van het verkooprecht en de schenkbelasting voor beschermde monumenten

De Vlaamse Regering beslist tot bekrachtiging en afkondiging van het decreet dat het Onroerenderfgoeddecreet en de Vlaamse Codex Fiscaliteit wijzigt, wat betreft de vermindering van het verkooprecht en de schenkbelasting voor beschermde monumenten. Het decreet is aangenomen door het Vlaams Parlement op 29 maart 2017.

Pachter veroordeeld voor verdwijnen van 10 cm teelaarde

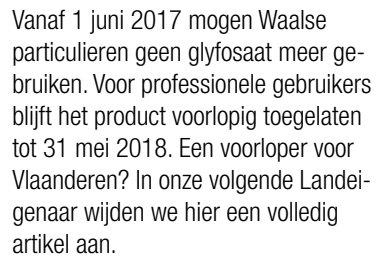
In Grimbergen werd onlangs een pachter, producent van graszoden, veroordeeld tot schadevergoeding van € 60.000 aan de eigenaar van de grond. Reden: het verdwijnen van 10 cm teelaarde. De pachter verweerde zich o.a. met het argument dat hij de grond gedurende zijn pachtperiode verbeterd had met champignonmest, turf en compost (Bron: Het Laatste Nieuws). De pachtwet schrijft echter duidelijk dat de pachter bij het beëindigen van zijn pacht de grond/het goed moet teruggeven in de staat dat hij het gekregen heeft. Anderzijds kan een pachter ook het reliëf niet wijzigen zonder goedkeuring van de eigenaar. De gouden raad van Landelijk Vlaanderen: maak als eigenaar een goede overeenkomst op met uw pachter, bij voorkeur door een expert opgesteld. Een goede overeenkomst kan u later veel leed besparen.

Nieuw vak: precisielandbouw aan de UGent

Op 15 maart geeft de Universiteit Gent officieel het startschot van een prestigieus onderzoeksproject over precisielandbouw, onder leiding van de Syrisch-Belgische topwetenschapper Abdul Mouazen. Hij is patenthouder van een bodemchemische sensor die via infraroodlicht de samenstelling van de bodem kan opmeten. De voorbije negen jaren verfijnde hij deze techniek aan de University of Cranfield in het Verenigd Koninkrijk. Begin dit jaar bracht hij deze expertise naar de faculteit Bio-ingenieurswetenschappen. In Gent zal hij een onderzoekscentrum uitbouwen voor bodem- en gewasbeheer. Mouazen gaat ook precisielandbouw doceren. Bron: VILT

Verbod glyfosaat voor Waalse particulieren

vooral de ondiepe grondwaterlagen worden gebruikt en de diepe grondwaterlagen worden gespaard, aldus minister Joke Schauvliege. "De nieuwe tarieven en afbakening van gebieden gelden voor zes jaar, zodat bedrijven op langere termijn kunnen voorspellen welke kosten zij genereren en hoe zij hun gebruik kunnen aanpassen", zo klinkt het.

Bron: www.jokeschauvliege.be

webcast
streaming
video services

Contact:

Emmanuel De Groef
Tel: +32 2 709 10 50
manu.de.groef@telemak.com
www.telemak.com

'Het beste voor bos en bomen'

Word **NU** lid van
Landelijk Vlaanderen!
www.landelijk.vlaanderen

Landelijk Vlaanderen

Thuis op het platteland

Prosper: "Moet ge nu wat weten?
Ik heb vorige maand wat bomen
gekap langs mijne vijver en nu
krijg ik daarvoor een boete in de
bus!
Wat moet ik nu doen?"

Michel: "Maar Prosper toch, zijt
gij nog geen lid van Landelijk
Vlaanderen? Dan had ge wel
geweten dat ge als eigenaar nog
niet zomaar al moogt doen wat ge
wilt op uwe grond."

Raakt u of uw kennis ook niet wijs uit alle geldende regelgevingen?
Wilt u op de hoogte blijven van de laatste nieuwtjes?
Wilt u praktijkervaringen van andere eigenaars leren kennen?

Meer nog:

- Wil u gecontacteerd worden wanneer een nieuw project in uw omgeving van belang is voor uw eigendom?
- Heeft u advies nodig in een dossier?
- Heeft u onze kennis en ervaring nodig bij een probleem of geschil?
- Wil u beroep doen op ons netwerk om een knelpunt aan te kaarten?

Ondersteun dan vandaag nog Landelijk Vlaanderen en u kunt rekenen op onze steun!

Natuurdecreet, criteria duurzaam bosbeheer, veldwetboek, codex ruimtelijke ordening, burgerlijk wetboek, pachtwetgeving, jachtdecreet, stedenbouwkundige verordeningen, ruimtelijke uitvoeringsplannen, natuurinrichtingsprojecten, landinrichtingsprojecten, ruilverkavelingen, onteigeningen, trage wegen, erfgoeddecreet, besluit cultuurgoederen, schenkbelasting, erfenisbelasting, grondtaks, pachtprijzen, beheerovereenkomsten, natuurbeheerplannen, stroomgebiedbeheerplannen, soortenbesluit, boscompensatie...

Hoe word ik lid?

- Het 'Zilveren lidmaatschap' bedraagt € 60 + een oppervlaktebijdrage van € 2 per ha.
- Extra hulp nodig bij u ter plaatse, kies dan voor ons 'Gouden lidmaatschap' voor € 450 + een oppervlaktebijdrage van € 2 per ha.
- Stort uw lidgeld op IBAN BE37 3350 4426 9028 met de vermelding "lidgeld + uw naam"
- Contacteer ons gerust voor meer informatie op info@landelijk.vlaanderen of 02 217 27 40.

Landelijk Vlaanderen lobbyt op Vlaams niveau voor een betere omgeving voor de private eigenaar en beheerder en strijdt voor een multifunctionele aanpak met een leefbare economische return voor de eigenaar. Wie wil meegenieten van het buitengebied is welkom, maar met respect voor ons levenswerk!

Voor meer info, neem gerust een kijkje op onze website:
www.landelijk.vlaanderen

GRIZZLY 700

Harde werkers weten waarom...

De Grizzly 700 biedt u tal van voordelen : een krachtige motor met een beresterk koppel om zware lasten te trekken, z'n ophanging en bodembeschermplaat zorgen voor extreem goede terreinkwaliteiten. En dit alles met legendarische Yamaha kwaliteit!

U zoekt een ideale compagnon voor het zware werk?

Ga snel langs bij één van onze gespecialiseerde dealers!

Cresens Luc NV	Mannenbergh 192	3272 Messelbroek	TEL: 013/ 771566
Hoydonckx	Hannuitsesteenweg 399	3401 Landen	TEL: 011/882041
VF Motors	Weg naar Helchteren 35	3670 Meeuwen	TEL: 011/791159
Tim's Garage	Klokkenhofstraat 8a	3720 Kortesseem	TEL: 0478/700255
Microtractors	Hasseltsesteenweg 137	3800 Sint-Truiden	TEL: 011/746671
Motorcenter Schiettecatte	P. Benoitstraat 8	8570 Vichte	TEL: 056/776877
W & F Malengier	Nonnebossenstraat 25	8980 Zonnebeke	TEL: 057/466529
Etn. Jurgen Beel	Waregemseweg 75	9790 Wortegem	TEL: 056/689072
De Liège Quads	Gaversesteenweg 331 B	9820 Merelbeke	TEL: 0496/643905
Kripajet Racing	Industrielaan 14	9990 Maldegem	TEL: 0477/477563

BRIDGESTONE

www.yamaha-motor.be

**U beheert uw erfgoed
met uiterste zorg.**

**Wij doen hetzelfde
voor uw verzekeringen.**

Wat u nauw aan het hart ligt, beschermt u met uiterste zorg. Of het nu gaat om uw patrimonium, uw professionele activiteiten of uw gezin. Wij dragen daar graag ons steentje aan bij. Dankzij onze jarenlange ervaring in het verzekeren van ondernemingen, bedrijfsleiders en zelfstandigen uit alle sectoren weten we perfect hoe we u optimaal kunnen beschermen.

Wenst u meer informatie of persoonlijk advies? Bel ons op **03 482 15 30** of mail naar **info@vandessel.be**.

Over Van Dessel Insurance Brokers

Van Dessel biedt onafhankelijk verzekeringsadvies aan KMO's, zelfstandigen, vrije beroepen en particulieren. Wij beheersen uw risico's met een pakket polissen op maat van uw bedrijf en uw gezin. En met juist advies van specialisten.

www.vandessel.be

Van Dessel
Insurance Brokers